Газета Верховної Ради України

Голос України

Влада–радам!

№ 11 (2258) ▪ П'ятниця, 21 січня 2000 року ▪ Ціна договірна

➤ 1821 р. Народився Платон Симиренко, український підприємець-цукрозаводчик, громадський діяч і меценат.

➤ 1919 р. Всенародні збори в Хусті ухвалили рішення про приєднання Закарпаття до Української Народної Республіки.

➤ 1924 р. Помер Володимир Ленін.

➤ 1992 р. Україна встановила дипломатичні відносини з Монгольською Народною Республікою.

21

Парламентська хроніка

Усунути голову не вдалося

Ранкове та денне засідання 20 січня

Традиційна розминка розпочалася виступом координатора фракції НДП Олександра Карпова, який вніс проект постанови про усунення на два дні від головування на сесії керівників ВР Олександра Ткаченка і його першого заступника Адама Мартинюка. Окрім народних демократів, цей проект постанови підтримали фракції Народного руху, «Реформи-Конгрес».

Це була нова спроба парламентської більшості реалізувати свій задум: внести зміни до Регламенту і змінити керівництво Верховної Ради.

Однак народні депутати В. Марченко та С. Довгань внесли свій проект, в якому йшлося про неприйнятність постанови, підготовленої трьома фракціями.

Сесія 166 голосами відхилила пропозицію трьох правоцентристських фракцій.

Пропозиція народного депутата Д. Чобота про те, щоб закрити четверту сесію, необхідної кількості голосів не набрала.

Верховна Рада приступила до обговорення пропозиції Президента України про затвердження головою Національного банку України В. Стельмаха.

(Закінчення на 2-й стор.).

Переговори тривають

Наступний, восьмий раунд українсько-румунських переговорів з договірно-правового оформлення режиму державного кордону і делімітації континентального шельфу, а також виключних економічних зон у Чорному морі відбудеться в Бухаресті в березні нинішнього року. Домовленості про це досягнуто під час сього раунду переговорів, який завершився у Києві. Він відбувся в «конструктивній атмосфері», повідомляє прес-служба МЗС України.

Нагадаймо: переговори із зазначених вище питань тривають уже третій рік замість двох, що їх було відведено під час укладення українсько-румунського базового політичного договору 1997 року. І те, що сторони поки що обходяться без звернення до Міжнародного суду в Гаазі, — уже позитивний результат.

З 1 січня село перевели на матеріально-технічне самозабезпечення. Отже, обтяжені боргами селяни кинуті напризволяще. Чи вродить від того рясніше?

Телебачення

8–9

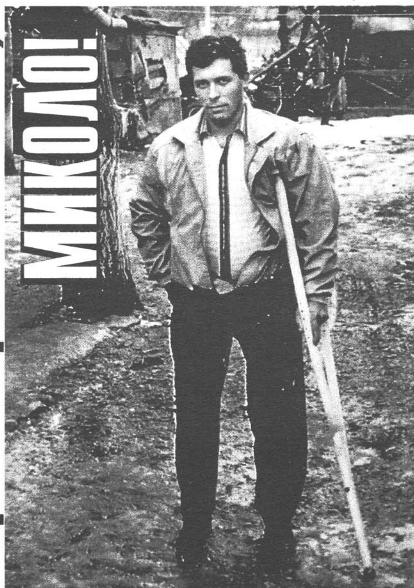

«Голос України» допоміг Миколі Добрянському з Вінниччини знову стати на ноги

Рік тому (14.01.99 р.) наша газета розповіла про трагічний випадок, що стався з Миколою Добрянським. Повертаючись зі служби в армії додому в село Липівка Томашпільського району, 20-річний хлопець потрапив під колеса поїзда. Провідниця подумала, що в нього немає квитка (Микола був одягнений у цивільне), і зіштовхнула зі східців вагона. Було це на станції Роздільна Одеської залізниці...

Лікарі місцевої залізничної лікарні змушені були ампутувати юнакові обидві ноги. Про рішення консиліуму Микола не знав — він залишався непритомним...

(Закінчення на 12-й стор.).

Дні культури

Поріднив один край

Сьогодні на Закарпатті починаються Дні угорської культури. У програмі свята — науково-практичні конференції, концерти, вшанування пам'яті відомих діячів культури, зустрічі письменників з читачами, різноманітні конкурси, виставки художників, а також вистава угорського національного театру.

До участі у святі запрошено гостей з Угорщини.

У номер

Втекли від грипу ... на канікули

Сьогодні у всіх школах Вінниці припинено заняття на десять днів. Не працюватимуть дитсадки, інші дошкільні заклади. В області оголошено надзвичайний стан у зв'язку з різким зростанням захворювання на грип. Половина із 4,5 тисячі хворих — діти віком до 14 років.

Як зазначив у розмові з кореспондентом «ГУ» головний санітарний лікар області Василь Остапенко, вимушені канікули зменшать рівень захворювання у 2—2,5 разу.

Завдяки коштам, наданим облдержадміністрацією, закуплено майже 10 тисяч протигрипозних вакцин для щеплення дітей, що перебувають на повному державному утриманні, школярів молодших класів, людей похилого віку та окремих категорій медичних працівників.

22 січня з аналогічної причини припиняються заняття і у школах столиці. Відповідне розпорядження учора підписав міський голова О. Омельченко.

Бум вроди, ніби бунт природи

12

Застереження

Обережно — снігопад!

Власникам індивідуального транспорту ДАІ не радить виїжджати з гаражів та стоянок. Воно й зрозуміло: снігопади перекрили дороги й вулиці міст і сіл.

Тих водіїв, хто все ж змушений працювати за кермом, просимо бути особливо уважними, чітко виконувати вимоги правил дорожнього руху. Адже незначне, на перший погляд, порушення правил у складних погодних та дорожніх умовах може призвести до біди. Обирайте безпечну швидкість руху і дистанцію, не виконуйте ризикових маневрів, несподіваної зміни напрямку та швидкості руху, оскільки на слизькій та засніженій дорозі збільшується вірогідність заносу автомобіля та втрати керування.

Сергій КАРАКАЙ,
заступник начальника УДАІ МВС України.

➤ На Луганщині затримано злочинну групу з 5 осіб, які протягом 4 років викрадали автомобілі.

➤ На шахтах імені Свердлова в Луганській і «Орджонікідзевугілля» у Донецькій областях загинуло два гірники.

➤ Працівники рибінспекції врятували 20 рибалок, які опинилися на дрейфуючій крижині в Каховському водосховищі Запорізької області.

Нова спроба парламентської більшості

Парламентська хроніка

Усунути голову не вдалося

Ранкове та денне засідання 20 січня

У короткому слові В. Стельмах охарактеризував роботу Національного банку України за попередні роки і зупинився на принципах роботи НБУ на поточний рік. Зокрема, він наголосив: основні параметри роботи банку визначаються зниженням інфляції у 2000 році до 16% і зростанням реального валового внутрішнього продукту на 3%. На його думку, валютна політика повинна захистити національну грошову систему.

Потім виконувач обов'язків голови НБУ відповів на запитання народних депутатів.

Після цього Олександр Ткаченко оголосив перерву в роботі сесії до 16-ї години, а парламентська більшість вирішила зібратися о 15.00 на третьому поверсі в кулуарах.

Триває ротація депутатів у фракціях. Про перехід в інші фракції заявили п'ять народних депутатів.

Володимир КОРОЛЮК.

Сесія відхилила пропозицію трьох правоцентристських фракцій.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Обговорення — сьогодні, голосування — завтра

Вечірнє засідання 19 січня

У сесійному залі після обідньої перерви зосталося лише чотири фракції: КПУ, СоцСелПУ, СелПУ і ПСПУ. Всього на вечірньому засіданні зареєструвалися 175 депутатів. Парламентська більшість, як і попереджала, до залу не повернулася. Це не перешкодило присутнім працювати над порядком денним.

Вони розглянули в повторному другому читанні законопроект про психіатричну допомогу. Закон «Про формування, порядок надходження і використання коштів Фонду для здійснення заходів щодо ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи та соціального захисту населення» з пропозиціями Президента, проекти законів про внесення змін до деяких законодавчих актів, що стосуються соціального страхування громадян України та інші законодавчі акти.

Події розгортаються за законами політичної боротьби

У напівпорожньому залі відбулася подія: дебют Олега Блохіна як доповідача. Він представляв законопроект про внесення змін до закону «Про фізичну культуру і спорт».

Дискусії і схвальні оцінки без кворуму були риторичними

Дискусію викликав проект постанови ВР про постанови Кабінету Міністрів від 13 липня 1998 р. «Про встановлення максимальної величини фактичних витрат суб'єктів господарювання на оплату праці працівників, суми оподаткованого доходу (прибутку), сукупного оподаткування доходу, з яких справляються збори (внески) до соціальних фондів», та від 21 вересня 1998 р. «Про внесення змін та доповнень до постанови Кабінету Міністрів № 1064». На думку депутатів-промовців, зміст цих документів не відповідає нормам соціальної справедливості. Опоненти з Кабміну вважають, що названі постанови, навпаки, легалізували доходи заробітної плати, отже, в цілому збільшили надходження до фондів.

Утім, і дискусії, і схвальні оцінки незмінно закінчувалися стандартним рішенням: перенести результативне голосування на пізніше, коли буде кворум.

Людмила КОХАНЕЦЬ.

Прес-конференція

Більшість обіцяє бій. Можливо, не останній, але рішучий

Ситуацію, що склалася останніми днями в сесійному залі, на прес-конференції 19 січня координатор парламентської більшості Леонід Кравчук охарактеризував класичною революційною формулою: «Верхи не хочуть, низи не можуть».

За роз'ясненням Леоніда Макаровича, «верхи», насамперед в особі Голови Верховної Ради Олександра Ткаченка, не хочуть дотримуватися норм Конституції, закону «Про статус народного депутата» і Регламенту Верховної Ради. А «низи», себто широкі депутатські маси з 11 фракцій і груп, не можуть це «нехотіння» терпіти. Тим більше що їхні власні кроки — від підписання угоди про створення більшості до останніх її рішень — «йдуть у руслі чинного законодавства». Олександр Ткаченко, вважає Леонід Кравчук, не тільки нехтує правові й моральні норми, а й демонструє готовність і надалі йти цим «іншим шляхом». Утім, «перпендикулярний курс» може дорого коштувати Голові Верховної Ради. Нині у сейфі Леоніда Макаровича 245 підписів членів парламентської більшості. Ця цифра, за визначенням пана Кравчука, означає, що Олександр Ткаченко «фактично вже не Голова Верховної Ради». Що трохи химерне «де-факто» перетвориться на відчутне «де-юре», представники більшості не сумніваються: для цього вони «вживатимуть відповідні рішення» — прийматимуть відхилені главою парламенту постанови поіменними підписами. «Іншого шляху в нас немає», — пояснив координатор. На думку представника «Реформи-Конгрес» О. Ємця, цей шлях не суперечить Конституції: Верховна Рада сама визначає форму голосування. Головне, щоб більшість депутатів ухвалила це рішення.

Події розгортаються за законами політичної боротьби і ними закінчаться, наголошували лідери більшості. «Олександр Ткаченко поставив під загрозу український парламентаризм. Ми йому це не дозволимо». Цікаво, що «не дозволятимуть» рішуче — аж до «силових методів» усунення Олександра Ткаченка від головування.

Шлях до збереження парламентаризму — конструктивна робота Верховної Ради. А без зміни керівництва ця конструктивність неможлива, в унісон повторювали журналістам учасники прес-конференції. Хоча в іншому питанні такої одностайності вони не демонстрували. Більшість не має єдиної позиції у ставленні до всеукраїнського референдуму. Навпаки, тут вочевидь протилежні точки зору: від повного схвалення ідеї всенародного опитування («Відродження регіонів») до заперечення сумнівної акції, що «розхитає суспільство» (УНР, «Реформи-Конгрес»). Однак усі розуміють, що на проведення референдуму «ніяк вплинути не можуть». На закінчення лідери фракцій запевнили журналістів: створення більшості — об'єктивна закономірність. Це корисно для України, для народу, для парламентаризму. Втім, у кулуарах один з учасників процесу «об'єктивної закономірності» довірив знайомим журналістам ще одну версію: насправді оточенню Президента не потрібна відставка Ткаченка. Привид нової «спікеріади» запускається для іншого завдання: дестабілізувати ситуацію, щоб народ не сумнівався у відповіді на запитання про недовіру парламенту. Тільки так можна зробити його не просто конструктивним, а й слухняним.

Людмила КОХАНЕЦЬ.

Бюджет–2000

Заморозки до кращих часів

Міністерство фінансів готове дискутувати з приводу цифр проекту держбюджету-2000, збільшувати перерозподіл коштів на користь місцевих бюджетів, повідомив в інтерв'ю нашому кореспонденту заступник голови Комітету ВР з питань бюджету Євген Жовтяк. Однак, за його словами, Мінфін принципово проти запропонованого парламентським комітетом підходу до розподілу бюджетних ресурсів —за об'єктивними критеріями, з урахуванням чисельності жителів регіону, наявних фінансових ресурсів тощо.

Коментуючи намір уряду скоротити видатки на соціальні потреби, зокрема, скасувати низку пільг для населення, депутат наголосив: усі пільги, задекларовані українським законодавством, сягають 160 млрд. грн. А наша економіка може наповнити бюджет на суму в п'ять разів меншу. «Тому ми повинні підійти до пільг диференційовано, — вважає Євген Жовтяк. — Гадаю, народ сприйме з розумінням, якщо скажемо: поки що наша економіка не може забезпечити всі пільги, тому на даний бюджет такі-то пільги діють, а такі-то заморожено до кращих часів».

Рішення про скасування смертної кари: проблеми законності і конституційності

Мабуть, усім відоме ім'я літературного героя Тарелкіна. Тому нагадаємо лише одну характерну його рису: коли у суспільстві проголошували черговий «прогрес», Тарелкін хапав прапор і біг попереду «прогресу». Саме цей епізод з класики раптом спав на думку, коли я, перебуваючи на лікуванні, почув по трускавецькому радіо повідомлення про рішення Конституційного Суду України стосовно смертної кари.

Від першої до останньої хвилини тривалого, багатомісячного розгляду цієї доленосної для мільйонів мешканців України справи я брав безпосередню участь у засіданнях Суду, в нескінченних дискусіях, голосуваннях і переголосуваннях, у тому числі і в кінцевих. Але Суд, виконуючи, на мій погляд, суто політичне завдання, схопив тарелкінський прапор і не тільки побіг попереду «прогресу», а й залишив далеко позаду всю Європу. Рішення, поспіхом ухвалене за відсутності двох активних учасників розгляду справи, у тому числі і тих, хто мав окрему думку щодо вирішуваного питання, не може розцінюватись інакше, як відверта неповага до чесної і незалежної позиції судді, оскільки тепер цей важливий документ позбавлено офіційного юридичного статусу. Ось чому змушений звертатися до газети Верховної Ради України з тим, щоб довести до відома народних депутатів і їх виборців власний погляд на проблему.

1. Рішення Суду фактично нехтує фундаментальні положення преамбули і статті 5 Конституції України про те, що Основний Закон, прийнятий від імені українського народу — громадян України всіх національностей, виражає суверенну волю народу, що єдиним джерелом влади в Україні є народ і винятково народ здійснює владу.

Загальновідомо, що однією з форм виявлення народної волі є опитування громадської думки. Щодо смертної кари їх було проведено в Україні за останнє десятиліття безліч. З деякими незначними коливаннями в той чи інший бік всі такі опитування засвідчують, що три чверті, тобто абсолютна більшість населення нашої держави, не тільки підтримує наявність смертної кари як виду покарання, а й виступає в умовах чи не суцільної криміналізації суспільства за її поширення (у США на таких позиціях стоїть 80% населення). Суд добре знав про такі результати, але свідомо, всупереч волевиявленню власного народу—суверена, поставив над ним, підпорядкував його волю закордонній волі «цивілізованої Європи», «європейського публічного порядку», тобто волі, яку готові підтримати лише 5% населення України, переважно з тих верств, право на життя яких ретельно захищається багатьма тисячами приватних і державних охоронців і які не звертають увагу на сформульований ще два століття тому стрижневий природно-правовий принцип: «Ніхто не має права на більшу особисту безпеку, ніж інші громадяни». А справжніх аболіціоністів в нашій державі можна перерахувати на пальцях, та й ті керуються якимись власними інтересами.

Суддя Конституційного Суду Олександр Мироненко: «Смертна кара зберігає абсолютне право на життя значної кількості людей (за різними даними, від 20% до 50% загиблих)»

2. Такою само мірою навмисне, тобто для досягнення суто суб'єктивної мети, Суд пішов і на порушення положень статей 3 і 27 Конституції України: «людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю», «кожна людина має невід'ємне право на життя», «обов'язок держави захищати життя людини».

Як і безліч західних «радників-гуманістів», Суд поставив цю проблему з ніг на голову і навіть штучно притягнув до мотивації рішення деякі, висмикнуті з загального контексту доктрини природного права, положення про невід'ємне право людини на життя. Йдеться про пряме нехтування принципу фундаментальної справедливості цього ж природного права: наведені конституційні положення тлумачаться Судом винятково як право на життя вбивці, а абсолютне право на життя його невинної жертви просто не береться до уваги. Воно Суд не цікавить.

У зв'язку з цим треба наголосити, що природа подарувала право на життя кожному. Воно справді невід'ємне, абсолютне, а у Божих заповідях окреслене у формулі «Не вбивай», яка, за переконанням усіх коментаторів Святого Писання, адресована злочину, а не покаранню. Смертні вироки у найжорстокішій формі передбачені у Ветхому Завіті, чим і користувалася християнська церква. Аналогічні приписи містяться і в божественному праві інших релігійних спрямувань.

Але держава не може ефективно протистояти волі кожного, хто сам позбавляє себе права на життя, скажімо, самовбивці. Якщо особа, знаючи, що за умисне вбивство за обтяжувальних обставин згідно з чинним законом вона може бути фізично знищена і все-таки навмисне йде на такий злочин, тим самим вона, як і самовбивця, незалежно від волі держави, позбавляє себе такого права. Смертна кара виступає як акт власної волі цієї особи, оскільки (за визнаними істинами природного права) вона вважає порушення права своїм правом. Серійні вбивства, вбивства немовлят, вбивства з особливою жорстокістю з позицій юснатуралістичного праворозуміння, у народному менталітеті і навіть самим кримінальним світом сприймаються як вчинені не людьми, а нелюдами, недолюдами, гаспидами, мізантропами тощо.

Конституція України це врахувала: у статті 27 йдеться не про право на життя кожного, а лише про право на життя кожної людини. Такий важливий правовий нюанс Суд не помітив. А між тим, у природному праві з давніх-давен існує правило: вбити розбійника — не означає вбити людину.

З другого боку, ставши на позицію захисту життя вбивці (з 1991 по 1997 роки державою було страчено 612 злочинців), Конституційний Суд України не тільки знехтував штучно обірваним правом на життя понад 30 тисяч людей, загиблих за цей самий період у результаті умисних вбивств, а й поставив під реальну загрозу природне і конституційне, абсолютне право на життя десятків і сотень тисяч майбутніх жертв.

Твердження Суду, що «з позиції попередження злочинності смертна кара себе не виправдовує», легко спростує будь-який серйозний дослідник, оскільки такі обгрунтування в літературі справді зустрічаються, але робляться вони переважно на замовлення, тобто з причин меркантильного характеру.

Та й в мотивувальній частині рішення відчутний намір Суду «заплутати поняття»: неефективність смертної кари доводиться стосовно боротьби зі злочинністю взагалі, а не кількості умисних вбивств, з якими цей вид покарання пов'язаний безпосередньо. Навряд чи обсяг викрадення курей або самогоноваріння має якесь відношення до виняткової міри покарання. Зовсім не коректним з юридичної точки зору видається узагальнення щодо зростання кількості умисних вбивств за 40 останніх років, оскільки їх чисельність і динаміка протягом 90-х років не йдуть ні в які порівняння з попередніми трьома десятиліттями. Суд навмисне відкинув і відому в історії практику десятків держав, які необачно скасовували смертну кару, а потім негайно її відновлювали з причини різкого наростання лавини вбивств.

Справді, смертна кара — не стовідсоткова гарантія запобігання умисних вбивств, але те, що вона зберігає абсолютне право на життя значної кількості людей (за різними даними, від 20% до 50% загиблих), є незаперечним фактом.

З цих позицій, якби Суд усвідомив свою «відповідальність перед Богом, власною совістю, попередніми, нинішнім та прийдешніми поколіннями» (преамбула Конституції України), він ухвалив би більш виважене рішення. На жаль, цього не сталося.

3. А вже цілком свавільно, на власний розсуд, незважаючи на волю конституцієдавця, Конституційний Суд України поставився до терміна «свавільно» у контексті положення частини другої статті 27 Конституції України «ніхто не може бути свавільно позбавлений життя». Оскільки саме ця чітко виписана імперативна конституційна норма заважала досягненню поставленої мети, Суд, не знайшовши власних аргументів, у пункті 2 мотивувальної частини рішення вдався до запозичення (навіть без посилання на джерело) методу lex generalis / lex specialis (правило / виняток) у концептуальному викладі містера Батлінера (чи Бетлінера) з Ліхтенштейну і на цій основі зробив висновок про неоднозначність розуміння терміна «свавільно», тобто фактично відмовився від його офіційного тлумачення.

А між тим, цитований у рішенні Міжнародний Пакт ООН «Про громадянські та політичні права» саме у контексті, який цілком збігається з наведеним вище положенням частини другої статті 27 Конституції України, дає не виняток з правила, а точне правове роз'яснення зазначеної формули «свавільний»: «У країнах, які не скасували смертної кари, смертні вироки можуть виноситися за найтяжчі злочини відповідно до закону». Вітчизняний конституцієдавець вважав, що термін «свавільний» інакше розумітися ні за яких умов не може, а тому, дотримуючись лаконічності викладення конституційних норм, вважає зайвим ще й розшифровувати положення «ніхто не може бути свавільно позбавлений життя».

Використавши методологічний підхід містера Д. Батлінера, Конституційному Суду України треба було б виявити свою послідовність до кінця, тобто взяти на озброєння і подальші висновки цього фахівця: «Частина 2 статті 27... зберігає смертну кару завдяки терміну «свавільно»; «Смертна кара конституційно затверджена як правовий виняток у статтях 27 та 28 Конституції України»; і, нарешті, глибоко правильне правове узагальнення, яке цілком збігається з нашою думкою: «Конституція України укладена таким чином, щоб вкрай обмежити застосування смертної кари, практично виключаючи випадковість».

4. Щодо системного тлумачення, до якого вдався Суд (йдеться про притягнення для обгрунтування рішення окремих положень статей 3, 8, 21, 22, 23, 28, 55, 64, 157 Основного Закону та ін.), то воно не могло б викликати заперечень, якби не виявилося перевернутим, перелицьованим, тобто якби це тлумачення справді відповідало гуманістичному духу, принципам і нормам Конституції України, яка захищає абсолютне право на життя саме людини — пересічного громадянина, іноземця, особи без громадянства, а не кожного, тим більше не персони, що з власної волі відмовляється від такого права.

(Закінчення на 10-й стор.).

У номер

➤ Київ

Не спровокувати б ланцюгової реакції

Партія «Вперед, Україно!» закликала відповісти «ні» на всі запитання всеукраїнського референдуму. Як сказано в заяві партії, в умовах жорсткої кризи в усіх сферах громадського життя «спровокована виконавчою владою і президентським оточенням «всенародна ініціатива» використовується для забезпечення остаточного встановлення авторитаризму і підпорядкування парламенту виконавчій владі». «Вперед, Україно!» вважає, що Президент, згідно з Конституцією, повинен внести свої поправки до неї. Інакше він може «спровокувати ланцюгову реакцію референдумів з різних питань, і, як наслідок, правовий хаос у державі».

Про наболіле — по телефону

Сьогодні міністр соціальної політики і праці Іван Сахань по прямому кабмінівському телефону говоритиме з народом про наболіле. Не виключено, що соціальний міністр стане найбільш атакованим дзвінками представником нового уряду, бо несвоєчасна видача пенсій і заробітних плат, підвищення тарифів на житлово-комунальні послуги, пенсійне забезпечення, безробіття, плановане скорочення пільг, адресна система соціальної допомоги стосуються всіх громадян України.

Іван Сахань, який очолював Міністерство соціальної політики в уряді Пустовойтенка, відомий тим, що оголосив війну бідності й благословив пенсійну реформу. Новим урядом ці починання мають бути доведені до логічного завершення. Яким чином це зроблять при скороченні асигнувань на соціальну сферу, закладеному в проекті держбюджету-2000, сьогодні можна буде дізнатись особисто в Івана Яковича по тел. 254-05-65 з 14.00 до 16.00.

➤ Кіровоград

Щоб пам'ятали

Виставку, присвячену 56-й річниці з дня визволення Кіровограда від німецьких загарбників, відкрито у школі-інтернаті обласного центру.

Вона містить багатий документальний матеріал про визволителів міста: їхні спогади, фотознімки, особисті речі. Експонується зброя та амуніція солдатів другої світової війни. Через карантин, пов'язаний із епідемією грипу, відкриття виставки відбулося більш як із тижневим запізненням. Але, за словами директора шкільного музею, учительки історії Ольги Литвинової, актуальності від цього вона не втратила.

➤ Фотофакт

«Люсин музей» — так називають мешканці Глухова (Сумська область) колекцію 60-річної Людмили Дейнеко. Кілька сотень експонатів — картини, статуї, гасла радянських часів — займають три кімнати її будинку. Тут понад 20 постатей Леніна, найбільші з них стоять на городі.

Фото Сергія ВАСИЛЬЄВА (УНІАН).

Сенсація

Батьки і діти

Ліберал-демократ Жириновський досить ліберально поставився до ідеї переобрати Геннадія Селезньова на посту глави Держдуми. Як нагороду за це Володимир Вольфович одержав посаду заступника голови. Щоправда, Геннадій Селезньов заявив, що йому набагато легше знайти спільну мову з Володимиром Путіним, аніж із Жириновським. Та що робити, доведеться якось викручуватися: не може ж Путін сидіти на двох стільцях. У крайньому разі переговори з Жириновським можна вести й через посередника — того ж таки Путіна. Схоже, у обох сторін з в. о. президента — цілковите взаєморозуміння.

А як же фракція ЛДПР? Вона залишається під надійним наглядом. Тепер її очолить... син Володимира Вольфовича — Ігор Лебедєв. І хоча у батька й сина прізвища різні — політичні симпатії повністю збігаються.

Буває і таке

Безальтернативні вибори по-французькому

У маленькому селі Брассак на півдні Франції нещодавно відбулися муніципальні вибори. Нічого дивного, окрім того, що... голосувати не було за кого.

Після того, як дев'ять муніципальних радників подали у відставку, місцевим громадянам запропонували обрати цим чиновникам заміну. Однак до останнього дня ніхто не висунув жодної кандидатури, повідомляє ІТАР-ТАКС. Нікому не захотілося працювати в одній команді з нинішнім главою муніципалітету Максом Камінадом — доволі авторитарною особою. Мер обіймає посаду вже 41 рік поспіль, і весь цей час його звинувачують у недемократичності.

Цікаво, що відсутність претендентів не завадила чверті виборців з'явитися на дільниці, із почуттям відповідальності виконавши свій громадянський обов'язок. От тільки не було кому віддати голоси. І чи знайдеться наступного разу — невідомо.

Російський солдат, перебуваючи на території Чечні, вирішив перемовитися словом з біженкою, яка стоїть на землі Інгушетії. Кордон між двома республіками для російських солдатів перейти не важко — хоча б для того, щоб ліпше почути співбесідника. А от біженці ступати на чеченську землю не поспішають.

Фото АП.

Дослівно

Путін у панібратстві не помічений

Американський журнал «Ньюсуїк» пише про в. о. президента Росії:

«В очах росіян Путін не припустився жодної помилки відтоді, як очолив уряд. Його привабливість пояснюється просто. Він людина дії, намагається мати компетентний вигляд, веде популярну, хоча й смертельну війну в Чечні. Але Росія полюбила не тільки Путіна. Вона полюбила і його біографію. Саме Путіна росіяни визнали тією людиною, яка нині потрібна країні. Єльцин був галасливим і вередливим мужиком, який ще й добряче випивав, але Росія стомилася від його гротескних вихваток і сумбурного правління. Путін — антипод Єльцина. Він дисциплінований і педантичний. Напитися під час зарубіжного візиту і пустотливо диригувати духовим оркестром для нього те саме, що стрибнути з літака без парашута. Колишній президент у свої найкращі роки був популістом, своїм у дошку. Путін у панібратстві не помічений, він може бути таким само крижаним, як і його посмішка.

Окрім того, Єльцин був представником комуністичної номенклатури. А Путін до неї не належав, росіяни сприймають його як простого чоловіка, що зумів вибитися в люди. Він пішов служити в КДБ у ті роки, коли така пропозиція була дуже принадна для простого хлопця з пролетарської родини. І більшість росіян не бачить у цій кар'єрі нічого поганого. На його місці так зробив би кожен. Путін ніде не відзначався видатними успіхами, ані в навчанні, ані на службі. Але наполеглива праця, беззавітна відданість начальству і розсудливість піднесли його високо. Досі він був сірим апаратником, виконавцем чужої волі. Та чи збереже Путін і після березневих виборів свою лояльність відносно тих, хто посадив його на правління? Чи знов розкрутить справи про корупцію проти господарів Кремля? Ось тоді-то ми й дізнаємося, чи є Путін самостійною особистістю і, головне, що це за особистість».

Путін ніде не відзначався видатними успіхами, ані в навчанні, ані на службі. Але наполеглива праця, беззавітна відданість начальству і розсудливість піднесли його високо.

А як у них?

Ризька вчителька

Моя співрозмовниця — Ірина Янівна Озоліня — народилася в латвійському місті Лієпая, закінчила філологічний факультет Латвійського держуніверситету. Мріяла стати журналісткою, але на той час треба було щонайменше три роки відпрацювати за розподілом, і вона з 1984-го — вчителька у столиці Латвії:

— Працюю в середній школі № 40. Її профільовано на англійську мову, вона престижна і краще за інші фінансована завдяки спонсорській допомозі. Поєдную викладання з обов'язками методиста. Тож я — на двох ставках і зайнята з ранку до вечора.

— Нещодавно відбулися поспіль два страйки вчителів і кілька пікетів, у яких до педагогів приєдналися медпрацівники. Чим вони невдоволені й чого вимагають від влади?

— Наша школа підтримувала страйки морально. Адже навчання у нас не зовсім безплатне: батьки платять гроші за вивчення дітьми другої іноземної мови та додаткових предметів. Ми на профспілкових зборах вирішили, що некоректно за таких умов припиняти роботу. А незадоволені вчителі низькою оплатою праці та невиконанням закону про реформу освіти, яка покликана підвищити цю оплату. За середньої по країні заробітної плати близько 113 латів (1076 гривень, для зручності читачів усі суми далі подано в гривнях. — **Авт.**) у системі освіти вона лише 819 гривень. З урахуванням того, що більшість учителів працюють на півтори—двох ставках. Адже вища ставка — за наявності диплома магістра, зі стажем більш як 10 років — 733 гривні «брудними». Я за свої дві ставки отримую 952 гривні «чистими». А нині офіційний мінімальний прожитковий рівень — 794 гривні...

— Нашим читачам цікаво було б знати про витратну частину вашого бюджету.

— Ми з сином (чоловік — моряк і постійно в рейсах) живемо у звичайній двокімнатній квартирі загальною площею 52 квадратні метри. За її оренду платимо 73 грн., за холодну воду для двох — 101,5 грн., за обслуговування систем опалення та водопостачання — 17,5, за утримання ліфта — 11,2, за вивезення сміття та освітлення сходових майданчиків — по 6, за електрику за лічильником — 94,8, за газ за лічильником — 19,1, за телефон — 150 грн. Це багато, але менше не виходить. Адже п'ятихвилинна розмова з учнем або батьками коштує майже гривню. Та найдорожче, звісно, — опалення і гаряча вода. За неї ми платимо щомісяця близько 150 гривень, а за тепло, залежно від температури на вулиці, до 350 гривень.

— Як ви проводите дозвілля?

Ірина Озоліня: «Це важка праця, але для мене вона наче хобі».

— Можу дозволити собі раз на місяць піти до місцевого театру або на гастролі приїжджих артистів: адже найдешевший квиток коштує 50 гривень. Більшість колег захоплено розповідають про нові книжки, яких вони не можуть купити. В учительській нерідко кажуть, що ось до зарплати ще три дні, а в гаманці залишилося кілька монет. До цих розмов неможливо звикнути...

Якщо вчителька сама виховує дитину, а таких випадків дуже багато, шлейф бідності, неповноцінності тягнеться і за нею, деформуючи психіку. Мати-одиначка або розлучена, працюючи навіть на двох ставках, тобто по 12 годин, не в змозі прожити з дитиною на ці гроші й у вихідні дає приватні уроки. До речі, ми підрахували, що словесникам за перевірку зошитів одного учня за місяць платять... 10 копійок. Я знаю колег, які навіть на канікулах не можуть відпочити і наймаються куди завгодно, щоб підзаробити: нянечками, гувернантками, навіть посудницями в літні кафе та розважальні заклади для туристів.

— Ми кажемо про столичних учителів, а що сільські?

— Більшість страйкарів були саме з сільських шкіл. Вони отримують справжній мізер і виживають, мабуть, за рахунок своїх городів і підсобного тваринництва.

— А що ви могли б розповісти про вчителів пенсійного віку, які отримують і зарплату, і пенсію?

— Недавнє рішення сейму про підвищення пенсійного віку навіть для жінок до 62 років і про те, що працюючий пенсіонер може розраховувати лише на частину пенсії, призведе до того, що у школі стане ще більше цілком хворих, стомлених від життя людей. Ось мені ще немає сорока, але і я ледь витримую по 8 уроків на день, я втрачаю голос і намагаюся вдома мовчати. Ми не маємо коштів робити масаж від остеохондрозу, лікувати горло, гастрит, виразки або мігрені. Усе за гроші, усе дорого.

— То що вас тримає на цій «каторзі»?

— Уже звикла до цієї роботи, знайшла себе в ній. Розпочинати у сорок років нове життя не кожний здатний... Утім, я залишилася в професії не тому, що не можу знайти іншої роботи. Я з тих небагатьох учителів, які завдяки чоловікові можуть собі дозволити розкіш працювати в школі й не лічити кожну копійку. Так, це важка праця, але для мене вона наче хобі. Якби, не дай Боже, я залишилася одна з дитиною, то однозначно довелося б поміняти роботу.

— Ви виховуєте нових громадян Латвійської Республіки. Громадянкою якої країни ви є?

— Складне запитання. Мої бабуся і дідусь — латиші — разом з родичами евакуювалися за часів першої світової війни до Росії: туди вивозили ризькі заводи. Батько, Яніс Озоліньш, примудрився народитися на Далекому Сході. У п'ятдесяті роки він повернувся до Латвії. І ось мені, корінній латишці, не вдалося знайти в архівах документи, що підтверджують споріднення з громадянами довоєнної Латвії. І я — як і третина мешканців Латвії, і не тільки приїжджих — стала особою без громадянства.

Володимир СТРОЙ.

Рига.

Путін — антипод Єльцина

Роздуми на вільну тему

Ввічливості вистачає тільки на 20 копійок

Один зі спогадів про школу — це величезні вицвілі стенди про ввічливого піонера: ввічливий піонер переводить бабусю через дорогу, ввічливий піонер допомагає старенькій увійти в автобус, ввічливий піонер поступається пенсіонерці місцем у транспорті.

Якщо не зважати на ідеологічне навантаження, нічого поганого, звичайно, у такій агітації немає. Навпаки. Пошана до слабших — що може бути благороднише?

До речі, якщо вам пощастить коли-небудь усе-таки проїхатися у переповненому автобусі або метро десь у західній країні (що є надзвичайною рідкістю з огляду на дорожнечу квитків), то ви обов'язково звернете увагу на те, що місцем там не поступаються. Ані старенькім, ані дітям, ані тим паче жінкам. І це при тому, що західних людей не можна назвати неввічливими. Вони значно частіше за нас кажуть «добридень», «дякую» та «перепрошую».

Один німець досить переконливо пояснив мені колись, що пошана до слабших проявляється у них просто по-іншому: у пристойній пенсії, медичному обслуговуванні, а також у таких дрібницях, як ліфти та туалети для інвалідів. А щодо ідеї поступатися місцем жінкам, то вже не тільки у США, а й у багатьох європейських державах феміністки сприймають цей вчинок за звичайнісіньку образу. Напевно, чутка про це дійшла й до метрополітенівців Києва. Тривалий час голос диктора закликав пасажирів метро «бути взаємно ввічливими, поступатися місцем інвалідам, людям похилого віку, пасажирам з дітьми та жінкам». Потім звернення скоротили — жінки, мовляв, постоять. Є підозра, що зробило це метрополітенівське керівництво явно чоловічої статі...

І все ж таки чому іноземні громадяни, готові платити податки на різноманітні соціальні програми, водночас із байдужістю дивляться на пенсіонера, якому важко стояти у метро? Коли замислитися над цим парадоксом, то дійдеш ще дивніших висновків. Наприклад, що ввічливість у нас, колишніх піонерів, має свою конкретну ціну. Її неважко вирахувати. Скажімо, у тролейбусі, де квиток коштує 30 копійок, бабусям ще можуть поступитися місцем. Але в маршрутці за 50 копійок це й на думку нікому не спаде. Таким чином, українська повага до слабших коштує рівно 20 копійок.

Можливо, це все прояви дикого капіталізму? Тоді дивно, чому він не впливає на нашу сферу обслуговування. Уже давно розвіяно той міф, що радянська торгівля є лайливою лише за умов радянського дефіциту. Тепер дефіциту немає, прибутки магазинів залежать від кількості покупців, але ввічливості не додалося. Не виходять ще у наших продавців щирі усмішки, привітання, подяки. «Яка ціна?» — «Там написано!» — «Покажіть, будь ласка...» — «Якщо будете купувати, то дістану...».

Кажуть, що лише на терені колишнього СРСР продавці відповідають на ваше «дякую» — «будь ласка». І це вважають за прояв ввічливості. І в тому переконані не тільки самі продавці, а й більшість покупців. І це найприкріше.

Надія БЕДРИЧУК.

Небезпека перевороту у Вірменії все ще зберігається

Тривають арешти підозрюваних у справі про терористичний акт у парламенті Вірменії. Цього разу настала черга колишнього керівника президентського апарату.

Коментуючи по гарячих слідах цю сенсацію, президент Роберт Кочарян, зокрема, сказав, що його не здивує, якщо під час попереднього розслідування називатимуть і його ім'я. Слова глави держави виявилися пророчими. Днями військовий прокурор Вірменії Гагік Джангірян провів прес-конференцію, на якій заявив, що президента Кочаряна можуть викликати до прокуратури для свідчень у цій справі. Слова Джангіряна мали ефект бомби, яка вибухнула. Багато хто з місцевих спостерігачів переконаний, що сенсаційна заява шефа військової прокуратури свідчить: протистояння у вищих ешелонах влади країни досягло свого апогею, опоненти президента демонструють готовність іти до кінця у прагненні рано чи пізно змусити Кочаряна піти у відставку. Втім, під час прес-конференції військового прокурора пролунали й інші досить цікаві заяви.

Так, наприклад, за переконанням пана Джангіряна, «терористичним актом 27 жовтня у парламенті було вчинено спробу примусового захоплення влади». Результати попереднього слідства дають підстави для припущення, що вбивство спікера парламенту, інших відомих парламентаріїв, прем'єр-міністра та членів уряду Вірменії — це лише перший ланцюжок у низці акцій, результатом яких мав стати державний переворот.

«Терористична група очікувала, що одразу після розстрілу розпочнуться певні зміни. Терористи й тепер на них чекають. Однак їх просто обдурили», — повідомив прокурор. По суті ці слова означають, що небезпека перевороту у Вірменії все ще зберігається. І зовсім не випадково прес-конференція військового прокурора відбулася за умов забезпечення не бачених досі в Єревані заходів безпеки. Однак слідство поки що не підтверджує і не спростовує поширену версію про те, що трагічні події 27 жовтня могли організувати деякі зарубіжні спецслужби. Як вважає прокурор, на це запитання можна отримати відповідь лише після того, як усі обставини події буде детально вивчено.

Представники політичних партій і угруповань, які зберігають лояльність у ставленні до президента Кочаряна, вкрай негативно сприймають спроби так чи інакше пов'язати теракт у парламенті з особистістю глави держави. На їхню думку, слідство ведуть упереджено, а його результат заздалегідь відомий. Щоправда, ніхто не наважується передбачити, які ще гучні сенсації можуть з'явитися під час розслідування, яке дедалі більше набуває вочевидь скандального характеру.

Армен ХАНБАБЯН.

Вбивство спікера парламенту, інших відомих парламентаріїв, прем'єр-міністра та членів уряду Вірменії — це лише перший ланцюжок у низці акцій, результатом яких мав стати державний переворот.

Футбольна зірка Дієго Марадона приїхав зі своєю дружиною на Кубу, де проходитиме курс лікування від наркологічної залежності.

Фото АП.

Отакої!

Такими жінками захоплюються...

58-річний удівець Пол Маккартні, визнаний найуспішнішим композитором останнього десятиліття, вирішив приділити більше уваги своєму особистому життю.

Як відомо, минув лише рік, як його дружина Лінда померла від раку. Газета «Нью-Йорк пост» пише: композитор та співак уперше після її смерті заявив, що готовий до нових відносин. «Я думаю, Лінда хотіла б, щоб я був щасливий», — каже Пол.

Його нове захоплення — 31-річна манекенниця й незаурядна особистість Хіттер Міллз. Вона відома тим, що змогла продовжити свою кар'єру навіть після того, як у 1993 році внаслідок автокатастрофи втратила ногу. Пані Міллз досі демонструє одяг, і навіть купальники та спідню білизну, доводячи всім, що списувати її «в тираж» ще зарано.

Водночас манекенниця активно займається доброчинними справами. Саме на одному з таких заходів — під час збору коштів на користь жертв воєнних дій у Боснії та Герцеговині — вона й познайомилася з Полом Маккартні. Зараз вони удвох записують музичний диск, кошти від продажу якого підуть на допомогу тим, хто став інвалідом внаслідок воєнних конфліктів.

Поки що музикант заявляє, що стосунки з Хіттер у нього — чисто професійні. Але не секрет, що вони справді стали друзями. Зокрема, як пишуть газети, діти Пола напрочуд приязно приймають цю молоду жінку в себе вдома.

Хроніка. Факти. Події

➤ Мінськ

Вельми схоже на політичну розправу

У Мінському міському суді розпочався процес у справі колишнього прем'єр-міністра Михайла Чигиря. Його звинувачують у зловживанні службовим становищем, перевищенні повноважень і недбалості. На думку М. Чигиря, справа, що розглядається, — політично вмотивована. «До мого висунення на президентські вибори я спокійно працював і продовжував би працювати досі, якби не почав займатися політикою», — заявив екс-прем'єр. Він також додав, що днями його викликали до республіканської прокуратури, де попередили про неприпустимість різких політичних висловлювань і можливі наслідки, аж до утримання в слідчому ізоляторі.

➤ Москва

Масхадов зможе зупинити війну?

Глава Держради Чечні Малік Сайдуллаєв вважає, що з Асланом Масхадовим «можна сісти за стіл переговорів, аби зупинити війну», і має намір зустрітися з ним 24—25 січня у Чечні. «Я впевнений, Аслан хоче зупинити війну», — додав він. Не випадково, за його словами, в Москві нині перебувають чеченські польові командири, «за якими стоїть 7 тисяч бойовиків».

➤ Алжир

З амністії скористалися тисячі

Майже 80 відсотків ісламських екстремістів у Алжирі прийняли пропозицію президента країни Бутефліки про амністію і склали зброю. За даними алжирського міністерства внутрішніх справ, з липня минулого року близько 1500 бойовиків підпільних ісламських угруповань добровільно здалися владі. До цієї цифри треба додати ще понад дві з половиною тисячі бійців так званої Армії ісламського порятунку, яка минулого тижня оголосила про саморозпуск.

➤ Ісламабад

Обвинувачення висунуто

Колишньому прем'єрові Пакистану Навазу Шарифу офіційно висунуто обвинувачення, серед яких — спроба захоплення літака і тероризм. Шарифа можуть засудити до страти або довічного ув'язнення. Військова влада тепер не висуває йому обвинувачення в державній зраді, на якому наполягала раніше. Шариф відмовляється визнати себе винним.

➤ Вашингтон

Не так вдало, як у кіно

У США невдало закінчилися випробування у рамках програми зі створення національної системи протиракетної оборони. Спеціальній ракеті не вдалося перехопити над Тихим океаном іншу навчальну ракету, яка симулювала завдання ядерного удару по території Сполучених Штатів.

➤ Джакарта

Споконвічне протистояння

На Молуккських островах (Індонезія) тривають сутички між мусульманами та християнами. Учасники заворушень грабують і підпалюють магазини та будинки. Щонайменше дві особи загинули під час перестрілки ворогуючих сторін. Днями сотні мусульман зібралися біля будинку адміністрації президента в Джакарті, погрожуючи почати війну проти невірних. Вони також звинуватили президента Індонезії в тому, що він не в змозі покласти край кровопролиттю на островах.

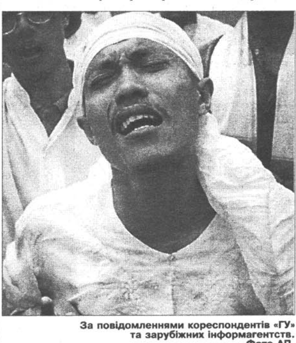

За повідомленнями кореспондентів "ГУ" та зарубіжних інформагентств. Фото АП.

Тенденції

Ілюзія успіху,

або Вправність цифр і жодного шахрайства

Хто б міг подумати, що за приростом обсягів промислового виробництва ми раптом наздоженемо Америку! Але ті, хто думати не припиняв, попереджають: «Не спокушайтеся...»

Звідки звалилася на нас ця неймовірна новина: промислове виробництво України 1999 року зросло на 4,3%?

Сказати б, сорока принесла, та справа — неабияка. Цілком офіційне зведення Державного комітету статистики розповсюдили днями інформаційні агентства. З цього зведення випливає, що середньодобове виробництво (є, з'ясовується, й такий облік!) порівняно з 1998 роком зросло іще більше — на 5,6%. Такий приріст промислового виробництва зафіксовано вперше за останні десять років.

Згідно з даними Держкомстату виробництво товарів народного споживання зросло загалом на 7,2%, непродовольчої групи — на 10,2%. Це дало змогу Президентові Леоніду Кучмі охарактеризувати тенденцію до економічного зростання як обнадійливу. За словами його прес-секретаря в інтерв'ю агентству «Інтерфакс-Україна», особливу увагу Президент звернув на позитивні зрушення в машинобудуванні. Спад виробництва в цій галузі становив лише 0,8% проти 4,5% у 1998 році. У грудні 1999 року тут взагалі спостерігався приріст — на 10,6%. Така динаміка дає надію на позитивні зрушення у році, що розпочався. Важливо лише, щоб процеси, які намітилися, були належним чином підтримані новим урядом, вважає глава держави.

І з цим побажанням гріх не погодитися. Тим більше, що кожному, кому хоч раз потрапляла на очі цифра річного промислового приросту у США — 4%, наш неймовірний прорив просто гріє душу.

Але емоції, як відомо, доречні в театрі. Суворі економічні реалії вимагають не так почуттів, як холодної поміркованості. І вона проявляється одразу ж, щойно порівняєш рівень інфляції там і тут. А ще, не дай, Боже, «пірнеш» у якийсь науково-аналітичний матеріал з пропозиціями щодо прискорення структурної перебудови економіки нашої країни...

Саме з таким документом і довелося ознайомитися у мить ейфорійного захоплення з приводу наших здобутків.

Аналіз тенденцій, що склалися у вітчизняній промисловості за останні вісім років, свідчить про збільшення частки енергоємних і ресурсомістких, а отже, неконкурентоспроможних виробництв — таких, як металургія, паливна енергетика. Що й визначає сировинний характер нашої економіки, яка пропонує на ринок продукцію переважно низького рівня переробки. Мало того, що затратної — екологічно не безпечної. Є й інший нюанс. Науково-технічний потенціал продукції високої переробки передбачає наявність певного інтелекту в країні — інженерного, наукового. А зниження саме в таких секторах економіки (див. за таблицею — нафтохімія, машинобудування) зумовлює зниження інтелекту нації.

Не можна замовчувати й те, що катастрофічних розмірів сягнуло фізичне і моральне старіння основних промислово-виробничих фондів. Зношеність обладнання у чорній металургії становить 73,6 %, у хімії та нафтохімії — 73%, у харчовій промисловості — 69,8%. Офіційно ж ступінь зношеності загалом не перевищує 20%. Проте якщо нічого не зміниться, то в недалекому майбутньому більшість виробництв просто перетвориться на купи металобрухту, а демонтаж таких старезних фондів буде дорожчий за вартість будь-якого нового обладнання.

До речі, в індустріально розвинених країнах частка конструкційних матеріалів неметалевого походження сягнула вже 20%, а в нас — не перевищує 1,5—2%. Прогресивні види матеріалів майже не виробляють. Зате питома вага чорної металургії в структурі матеріаловиробних галузей щорік збільшується і вже досягла 64%.

З огляду на те, що промислове виробництво з 1990 року зменшилося наполовину, а товарів народного споживання взагалі випускається втричі менше, ніж раніше, про підтримку яких позитивних тенденцій має піклуватися новий уряд?

З огляду на те, що промислове виробництво з 1990 року зменшилося наполовину, а товарів народного споживання взагалі випускається втричі менше, ніж раніше, про підтримку яких позитивних тенденцій має піклуватися новий уряд?

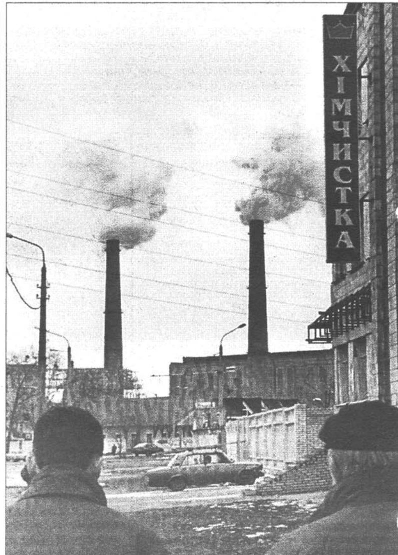

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Прикро! Україна, володіючи досить високим науково-технічним, виробничим, кадровим, географічним, природним потенціалом, мала всі підстави бути серед держав індустріального типу. І якщо не лідирувати, то й не відставати в таких галузях, як авіабудування, ракетно-технічний комплекс, турбобудування, суднобудування, двигунобудування, не кажучи вже про агропромисловий комплекс. Але натомість по крихтах збираємо показники зростання нашого уповільненого падіння.

Ще 1995 року уряд розробив проект Програми структурної перебудови економіки країни (концептуальний варіант), розглянутий згодом у комітетах Верховної Ради. Два роки пішло на доопрацювання проекту, а ухвалити його так і не встигли...

Кажуть, у тому проекті — з урахуванням можливостей держави — було окреслено основні пріоритети вітчизняної промислової політики. Проте життя, як відомо, пішло своїм звичаєм, а політика, в тому числі й промислова, — своїм. І дотепер так...

У червні 1998-го Кабінет Міністрів визнав за доцільне розробити новий проект Програми структурної перебудови економіки до 2003 року, з урахуванням змін нинішньої економічної кон'юнктури. Проте через великомасштабну адміністративну реформу, що почалася, і цей проект поки що завис у повітрі. Спитати про нього немає в кого. Міністерство промислової політики ліквідовано, одноіменний держкомітет ще не організовано. Оптимісти, однак, стверджують, що ВСЕ лише починається. Хотілося б вірити. Як беззастережно віримо в те, що «умная мысля приходит опосля». Тобто з досвідом.

Людмила МЕНЖУЛІНА.

Динаміка галузевої структури валового випуску промисловості в діючих цінах, %.

Галузі промисловості	1990	1994	1995	1996	1997	1998	Збільшення (+), зменшення (-) за період 1991—1998	1995—1998
Промисловість, усього	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0		
у т. ч. галузі								
паливно-енергетичні	**8.9**	**23.2**	**24.8**	**24.7**	**24.1**	**23.8**	**14.9**	**0.6**
електроенергетика	3.2	11.8	11.4	12.6	12.9	12.5	9.3	0.7
паливна	5.7	11.4	13,4	12.1	11.2	11.3	5.6	-0.1
матеріаловиробляючі	24.4	34.7	37.1	35.8	36.5	35.6	11.2	0.9
чорна металургія	11.0	20.5	22.4	21.6	23.2	22.8	11.8	2.3
кольорова металургія	1.1	1.3	1.5	1.4	1.5	1.4	0.3	0.1
хімічна і нафтохімічна	6.0	6.7	7.2	7.3	6.6	6.3	0.3	-0.4
лісова, деревообробна і целюлозно-паперова	2.9	2.3	2.1	2.2	2.0	1.9	-1.0	-0.4
будівельних матеріалів	3.4	3.9	3.9	3.3	3.3	3.2	-0.2	-0.7
продукції кінцевого споживання	62.5	39.4	35.3	33.3	34.2	34.6	-27.9	-4.8
машинобудування	30.7	16.4	15.6	14.9	15.4	16.1	-14.6	-0.3
легка	10.8	4.2	2.6	2.1	1.7	1.7	-9.1	-2.5
харчова	21.0	18.8	17.1	16.3	17.1	16.8	-4.2	-2.0
Інші	4.2	2.7	2.7	6.2	5.2	5.9	1.7	3.2

Парадокси

Не в тім річ, чия правда

Нещодавно з'ясувалося, що російська звітність про обслуговування газових боргів перед РАТ «Газпром» відрізняється від звітності НАК «Нафтогаз України» приблизно на 2 мільярди доларів. Цей парадокс приголомшив до такої міри, що в кулуарах парламенту дехто порівнював державну статистику з колгоспною. І дарма: в колгоспах, як правило, ведуть облік ретельніше.

Гра на мізері

Не варто розводитися про те, чия правда правдивіша: російська чи українська. Хоча все це, з огляду на величезні гроші, дуже принципово. А зважаючи на результати переговорів у Москві, де ми виступили з пропозицією реструктуризувати основну суму боргу, списавши штрафну пеню, яка набігла за минулі роки, ще й дуже актуально. Бо будь-яка реструктуризація боргу накладає додаткові фінансові зобов'язання на країну. На сучасників і їхніх дітей. Та варто зауважити, що дисбалансу рахунків з РАТ «Газпром» слід було очікувати, відколи якомусь розумнику спала на думку геніальна ідея підмінити державні інтереси комерційними.

Не називатиму ані суб'єктів господарювання, ані прізвищ, бо й так ясно, що мова про монополізований, зав'язаний на найвищому рівні бізнес. Мова — про міждержавні грошові потоки, які виносять із кризи цілі галузі народного господарства і тримають на плаву знесилене населення. Ідея була не нова —запозичена в Росії. Але доки в країні немає закону про державний борг, а отже, суворого порядку обліку і правил його погашення, доти ця ідея не матиме собі рівних.

Довкола державного боргу взагалі відбувається щось дивовижне. Міністерство фінансів наполягає на тому, що сума державних зобов'язань не перевищує 57 відсотків рівня валового внутрішнього продукту, а Рахункова палата — 147(!). Перевірити, хто з них правий, — жодної можливості. Якщо помиляється Мінфін, то не слід вважати державним боргом затримки з виплати пенсій за старістю та інвалідам або реструктуровані нагромадження населення. Якщо Рахункова палата — то борги перед Заходом справді більш як утричі перевищують заборгованість уряду перед власним народом. Щодо зовнішніх боргів, то тут ясно лише одне: чим інтенсивніше вони нагромаджуються, тим більше коштів із соціальної сфери перетікає на їх обслуговування. За такої методи той, хто вважає, що держава йому завинила тисячу гривень зарплати, може раптом з'ясувати, що не гривень, а доларів, і не заборгувала, а дала йому в борг. Чи не парадокс?!

Банкір той, хто тасує карти

Згідно з мінфінівськими даними, наприклад, зовнішній борг на вересень минулого року становив 12,6 мільярда доларів США, четверту частину ми винні росіянам. Але ця частка склалася внаслідок трьох реструктуризацій (з кредитом, одержаним 1993 року на закупівлю продовольства). А також дякуючи низці переговорів про врегулювання боргових платежів з допомогою орендної плати Чорноморського флоту за користування українською територією та інфраструктурою. І завдяки заліку боргів продовольством та стратегічними бомбардувальниками. Нарешті, завдяки передачі російському «Газпрому» 280 тисяч облігацій (номінальною вартістю у 5 тисяч доларів кожна під 8,5 відсотка річних з терміном викупу 12 років) у рахунок погашення заборгованості за імпорт природного газу у 1994—1995 роках.

І це ще не все. Бо чимало домовленостей не оформляли документально як державний борг, а чимало зобов'язань НАК «Нафтогаз України», навпаки, уряд невинно конвертував у зовнішній борг держави. Дуже часто перманентні дисбаланси енергетичного сектора погашали коштом газот-

Інтерв'ю з приводу

«Шокувати» промисловість можна, врятувати шоком — ні

У Комітеті Верховної Ради з питань промислової політики, куди ми звернулися з проханням прокоментувати досить неоднозначні результати економічного реформування і несподівані адміністративні пертурбації, приємно здивувала відсутність ознак якоїсь паніки або сумнівів. Голова комітету Анатолій Кінах лише зазначив, що Україні потрібні передусім не жертовність, не високі декларації про патріотизм чи методика шокової терапії, а чітка, системна, професійна робота, яка спирається на державні пріоритети та об'єктивні економічні ринкові закони.

— Антолію Кириловичу, але ви згодні, що досягнення у промисловому секторі вельми і вельми умовні? У чому тут причина?

— Одна з головних цілей економічних ринкових реформ — сформувати структуру національної економіки та валового внутрішнього продукту, адекватні національним державним пріоритетам і можливостям. На мою думку, нашій країні щоб остаточно не розгубити унікальні можливості, даровані природою і долею, виправдати цілком заслужене прагнення бути серед держав індустріального типу, треба якомога послідовніше, без метушні і зривів, всетаки здійснити структурне реформування промисловості. Диспропорція, причому у найзгубнішій для економіки формі — очевидна. Ставка на сировину, а не на кінцевий продукт, нічого доброго у перспективі не обіцяє. Але грунтуватися реструктуризація має, з одного боку, на наших національних пріоритетах, жорсткому дотриманні і захисті принципів національної безпеки, з другого — на об'єктивних економічних, соціальних і ринкових законах. У цьому зв'язку не можу не висловити занепокоєння нашого комітету щодо умов співробітництва з міжнародними фінансовими організаціями. Безперечно, співпраця в цілому потрібна, вона дає змогу країні інтегруватися у світову фінансову та економічну систему. Проте спроба механічно перенести низку умов співробітництва, зокрема з МВФ, на бюджетні, податкові, фінансові регулятори може лише погіршити ситуацію. Нас непокоїть і те, що найважливіші питання формування соціально-економічної політики з урахуванням вимог МВФ розглядають у досить непрозорому режимі, без чіткого, аналітичного, професійного підходу до певних параметрів, що відповідають НАШИМ внутрішнім пріоритетам та завданням.

— Що конкретно маєте на увазі?

— Приміром, ніхто не заперечує потребу розширення податкової бази. Але коли и бачимо спробу розв'язати це у зрівняльний спосіб, без урахування специфіки ситуацій в тих чи тих галузях, коли прораховуємо заздалегідь негативні наслідки, відмовляємося з цим погоджуватися. Одна з вимог МВФ, як відомо, полягає у запровадженні на всі види енергоносіїв ПДВ у розмірі 20%. Торік ставка була нульова. «Нововведення» вочевидь зумовить не лише зростання цін, а й гострішу потребу у наявності оборотних кредитних ресурсів. А зважаючи, що компенсація дебетового сальдо за ПДВ — досить складна процедура, то ця ситуація значно погіршить роботу передусім енергоємних підприємств, зменшить їхню конкурентоспроможність та рівень життя населення.

— А чи є альтернатива?

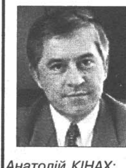

Анатолій КІНАХ:

Доки не запрацює національний капітал, іноземний не прийде до нас у великих обсягах.

Треба якомога послідовніше, без метушні і зривів, все-таки здійснити структурне реформування промисловості. Диспропорція, причому у найзгубнішій для економіки формі — очевидна.

— Як один з варіантів ми пропонували для початку запровадити до 10% ПДВ на енергоносії і паралельно зменшити на п'ять—сім пунктів ставку ПДВ загалом по Україні. Тим самим було б створено сприятливі умови для роботи вітчизняної промисловості і збалансувалися б доходи бюджету, що їх бракує. Переконаний, такий крок зрозуміли і сприйняли б усі платники податків. Але робиться все по-іншому. Не чекаємо ми і якихось особливих позитивних результатів від намірів підвищити акцизи на лікеро-горілчану продукцію, нафтопродукти... Тобто кожний пункт під час обговорення умов, які висувають наші кредитори, має бути вивірений, обгрунтований, а результат — спрогнозований.

— Чи має комітет моральне право саме так ставити питання? Простіше кажучи, чи вдалося самим щось зробити для подолання кризи у промисловості?

— За останній час з нашої ініціативи прийнято низку законів, виконання яких може істотно поліпшити ситуацію в металургії, суднобудуванні, інших галузях. Прикладів у нас достатньо, але хотілося б не мимохідь, а докладніше про них поговорити. Як, утім, і про те, що за найскромнішими підрахунками для структурних реформ нашій економіці потрібно близько 45—50 млрд. доларів. І доки не запрацює національний капітал, іноземний не прийде до нас у великих обсягах. Кредити МВФ — це як ковток кисню, такий собі передих. Чудово, якщо використаємо його і водночас піднімемо на вищий рівень конструктивну співпрацю гілок влади і за рахунок цього досягнемо вищої якості законодавчо-нормативної бази, створення більш сприятливих умов для промислової та підприємницької діяльності. Але якщо просто вчергове «проковтнемо» гроші, то сплачувати доведеться з нових кредитів. І так до цілковитого затягування боргового зашморгу. Переконаний, ніхто, крім нас, наші проблеми не розв'яже. Головні проблеми у нас всередині.

Розмовляла
Людмила СЛАВІНА.

P. S. Днями Анатолій Кінах від імені Комітету Верховної Ради України з питань промислової політики звернувся з листом до Президента Леоніда Кучми щодо принципових моментів діяльності новоствореного Державного комітету промислової політики. «Не ревізуючи рішення про ліквідацію міністерства, — наголосив у розмові А. Кінах, — ми обгрунтували потребу надання цьому комітетові спеціального статусу, який дає змогу ефективно, у стратегічному і тактичному планах, регулювати державну промислову політику, від результатів якої і залежатиме майбутнє нашої промисловості».

Парадокси

рейдерів. Попередні уряди нібито підтверджували старе правило: банкір той, хто тасує карти. Але, як то часто буває, неуважно стежили за бюджетною колодою. А така метода управління зовнішніми борговими зобов'язаннями зумовлювала політику м'яких бюджетних обмежень і сприяла нарощуванню зовнішнього боргу, породжуючи неабияку плутанину у звітності кредиторів (скажімо, РАТ «Газпром») і дебіторів (того ж таки «Нафтогазу України»). Можна уявити, як здивувалася наша віце-прем'єр Юлія Тимошенко, погортавши московську статистику! Або й сам прем'єр Віктор Ющенко, готуючись до важких переговорів з іноземними кредиторами. Хіба не парадоксально: боргові зобов'язання переходили від одного прем'єра до другого, але ніхто з них (до Віктора Ющенка) не вимагав інвентаризації боргів, інакше кажучи — очищення колоди від краплених масті.

Формально уряд не відповідає за борги «Нафтогазу» перед Росією, але фактично є застрільником багатьох контрактів, передусім тих, які укладалися з російськими постачальниками природного газу. Тільки нинішній прем'єр озвучив те, що дотепер приховували: уряд є головним неплатником на ринку капіталів. Звісно. Тільки людина з хворобливою уявою може запідозрити, що хтось наважиться на несанкціонований урядом імпорт енергоресурсів за цінами, які набагато перевищують світові. А ми ж купували природний газ у росіян саме за такими цінами!

Нова гра

Найбільший парадокс — це задовольняло геть усіх. Попередників Віктора Ющенка — бо до 1997 року їх обходили тільки поточні борги за процентами (левову частку основного боргу перед Росією було реструктуризовано), а з 1998 року втратили чинність і реструктуризовані борги: розпочалася ера україно-російського взаємозаліку. «Нафтогазу України», як найпотужнішому оператору на ринку енергоносіїв, гріх було скаржитися на долю, бо неабияка частка кредитних ресурсів країни живила саме їхні рахунки. А росіяни розуміли, що для зруйнування стереотипів українcької енергетики (на кшталт звільнення від ресурсів дядька Рема) достатньо буде елементарної зачіпки — як-то звинувачень у крадіжках транзитного природного газу або аудиторської перевірки боргових міждержавних заліків.

Але прийшов новий український прем'єр і почав вимагати змінити правила гри. Великий переполох у «Нафтогазі» на тлі прем'єрівських пропозицій відмовити Кабінету Міністрів у кредитних ресурсах або інвентаризації усіх зовнішніх боргів лишився майже непоміченим. Від коментарів про хід переговорів щодо реструктуризації зовнішніх боргів Віктор Ющенко, зрозуміло, ухиляється. Але вже ніхто не сумнівається, що реструктуризація відбудеться і, цілком імовірно, що й боргових зобов'язань за газпромівськими облігаціями — також. Інакшого виходу уникнути дефолту Україна не має. І, звісно, нехай пощастить нашому урядові на цих переговорах.

Сергій ВЛАД.

У номер

➤ *Київ*

Уже роздягають

Прем'єр-міністр Віктор Ющенко з метою скорочення державних витрат скасував постанови попереднього уряду, які передбачали виготовлення форменого одягу для податківців та працівників державного ветеринарного контролю. Тепер голові Державної податкової адміністрації Миколі Азарову навряд чи вдасться оновити свій «генеральський» гардероб.

➤ *Ужгород*

Страйкували сусіди, збитки підраховуємо ми

60-годинний страйк, до якого вдалися угорські залізничники, позначився і на нас.

Щодня через вузлову залізничну станцію Чоп до Угорщини і в зворотному напрямку відправляється близько 300 вагонів. Курсують міжнародні потяги «Москва—Київ—Будапешт—Белград», «Будапешт—Чоп», а також електропотяг «Захонь—Чоп». За словами начальника ужгородського відділка Львівської залізниці Петра Безуглого, на наших коліях скупчилося майже 700 залізничних вагонів. Пасажири змушені були продовжувати дорогу в об'їзд через словацьку станцію Чієрна-над-Тисою, а частина з них діставалася Угорщини автобусами, які надала ця країна.

За попередніми підрахунками, українська сторона втратила близько 230 тисяч гривень.

➤ *Одеса*

Замахнулися на мільйон

Судноплавна компанія «Укрферрі», що спеціалізується на поромних перевезеннях, планує втричі збільшити обсяги виконуваних робіт і доставити в порти лінії Варна—Іллічівськ—Батумі—Поті близько одного мільйона тонн вантажів. Високі темпи зростання для молодої компанії стали вже звичними: якщо в 1997 році вона перевезла 50 тисяч тонн вантажів, то торік — уже близько 800 тисяч. У кавказькому напрямку судна йшли у рейс, бувало, з двома-трьома залізничними вагонами на борту, а тепер їх щоразу — не менш як 80. Пороми доставляють переважно зерно, борошно, бавовну, нафтопродукти, устаткування.

➤ *Рівне*

Солом'яний папір

На Моквинській паперовій фабриці, що в Березнівському районі, із соломи почали виготовляти папір. І цим завдячують науковцям університету «Київський політехнічний інститут», які розробили нову технологію його виготовлення. Схоже, від цього матиме зиск не лише фабрика, а й місцеві селяни, які одержали ринок збуту соломи.

➤ *Миколаїв*

Названо кращих людей

У Миколаївській міській раді вчетверте було названо кращих городян року в 12 номінаціях. Цікаво, що кращим серед промисловиків міста став директор підприємства «Фрост» Володимир Тулуп, який є спонсором нашої газети. А кращим журналістом минулого року визнано нашого постійного автора, заслуженого журналіста України Олександра Кремка, який працює в ДІНАУ. Серед переможців також лауреат премії імені Т. Шевченка Дмитро Кремінь, підприємець Сергій Сипко, який очолює фірму «Сандора», чемпіонка світу із стрибків у висоту Інга Бабакова. Людиною року за найзначніший внесок у життя міста експерти одностайно назвали мера Миколаєва — Анатолія Олійника.

➤ *Фотофакт*

У Полтаві прийняла перших пацієнтів нова дитяча поліклініка мікрорайону «Сади-2». Вона обладнана найсучаснішою медичною апаратурою, лазерними та комп'ютерними установками.

На знімку: лікарі Оксана Толста та Ігор Сидоренко працюють на лазерній установці.

Фото Павла ЗДОРОВИЛА (ДІНАУ).

ТЕЛЕБАЧЕННЯ

ПОНЕДІЛОК, 24 січня

УТ-1

06.00 Анонс.
06.05 ТРК «Ера» представляє: «Доброго ранку, Україно!».
09.00 7 днів.
09.50 Мультфільм.
10.00 Сім днів спорту.
11.00 УТН. День.
11.20 Худ. телефільм «Операція «Контракт».
12.50 Закон є закон.
13.15-14.00 Національна академія наук України. Електронна комп'ютерна газета «Все-всім».
15.00 УТН. День.
15.20 Студія «5».
16.00 Мультсеріал «Нові пригоди гномів».
16.30 Серіал «Чи боїшся ти темряви?».
17.00 Серіал «Янголи Чарлі».
17.55 Закон є закон.
18.00 УТН. Вечір.
18.20 Саме той.
18.45 Хіт-2000.
18.55 Худ. фільм «Ізгой».
20.15 Нова колекція.
20.40 Вечірня казка.
21.00 УТН. Панорама.
21.40 Світ спорту.
22.00 Акцент В. Лапікури.
22.10 Серіал «Удар».
23.10 Інтеграл. Ванесса Паради.
23.45 Хіт-2000.
23.55 ТРК «Ера» представляє: «Доброї ночі, Україно!».

УТ-2

10.00 Телеанонс.
10.05 Хіт-2000.
10.10 Телеальманах «Основи».
10.40 Худ. телефільм «Вісім люблячих жінок». 1 серія.
11.50 Серіал «Шведські сірники». 1 серія.
12.45 Класік-2000.
13.30 Діловий канал.
14.00 Хіт-2000.
14.05 Освітній канал. П'ять симфоній життя Б. Лятошинського у стародавньому Києві.

КАНАЛ «1+1»

07.00, 08.45 Сніданок з «1+1».
08.00 Серіал «Загадкова леді».
09.30 Серіал «Всі мої діти».
10.00-16.00 Програми УТ-2.
16.00 Серіал «Веселий аеродром».
16.30 Серіал «Баффі — винищувачка вампірів».
17.20 Серіал «Будьмо знайомі».
17.55 Лото-забава.
18.30 Серіал «Авантюрист».
19.30 ТСН.
19.50 Проспорт-новини.
20.00 Серіал «Коломбо».
21.50 СВ-2000.
22.25 Серіал «Солдати удачі».
23.20 Телеманія.
23.55 ТСН.
00.10 Серіал «Кунгфу: легенда».

«ІНТЕР»

13.00-18.00 Програми обласних та регіональних телекомпаній.
18.00 Новини.
18.10 Серіал «Дика Роза».
18.35 Серіал «Гардемарини, вперед!». 1 серія.
20.00 Інформаційна програма «Подробиці». «Час».
20.50 Минуле.
20.55 Інтерспорт.
21.00 Прогноз погоди.
21.10 Серіал «Профайлер».
22.00 Авторська програма В. Молчанова «Пам'ятаю... Люблю...» С. Жарковський, О. Долуханян.
22.25 Вчасно.
22.45 Подробиці. Підсумки дня.
22.55 Серіал «Пригоди Шерлока Холмса і доктора Ватсона». Фільм 2. 3 серія.
00.00 Телевізійна патрульна служба. Ситуація.
00.10 Серіал «Горець-6».
01.00 Прогноз погоди.

КДРТРК

14.00 Анонс.
14.05 Київські новини.
14.20 Серіал «Мистецтво жити від Наталі».
14.55 Крихітка.
15.15 Правочин.
15.50 Пульс.
16.05 На ранковому прийомі.
17.00 Серіал «Мистецтво жити від Наталі».
17.30 За київським часом.

СТБ

06.55 Програма передач.
07.05 Програми «Біз-ТБ».
07.30 Бізнес-студія.
08.10 Програма «Випадковий свідок».
08.40 «Вікна». Новини.
09.05 Серіал «Селеста».
10.00 «Вікна». Спорт.
10.30, 13.10, 16.10 Телемагазин «ІДЕЕА-студіо».
10.50 Програми «Біз-ТБ».
13.35 Серіал «Еллі Макбіл». 1 серія.
14.40 Мультсеріал «Бабар».
15.05 Мультсеріал «Черепашки ніндзя».
15.30 Програми «Біз-ТБ».
16.00 «Вікна». Новини.
16.35 Програми «Біз-ТБ».
18.00 Серіал «Селеста».
19.00 «Вікна». Новини.
19.30 Серіал «Пригоди Шерлока Холмса і доктора Ватсона».
20.40 «Вікна». Бізнес.
21.00 Серіал «Кувалда».
21.30 «Вікна». Новини.
21.45 Худ. фільм «У гонитві за тінню».
23.35 «Вікна». Новини.

НОВИЙ КАНАЛ

06.50, 07.20, 08.25 Підйом.
06.55 Мультсеріал «Симба-футболіст».
07.35 Серіал «Луїза Фернанда».
09.30 Серіал «Екстрадиція».
10.25 Худ. фільм «Небезпечні гастролі».
11.50 Ток-шоу «Важливий гість».
12.05 Серіал «Луїза Фернанда».
12.55 Худ. фільм «Глухомань».
14.05 Репортер.
14.10 Худ. фільм «Воротар».
15.25 Банани в піжамах.
15.30 Мультсеріал «Симба-футболіст».
15.55 Худ. фільм «В пошуках капітана Гранта». 1 серія.
17.00 Серіал «Горець-3».
17.50 Худ. фільм «Чоловік собаки Баскервілів».
19.00 Репортер.
19.15 Серіал «Екстрадиція».
20.10 «Вєрка Сердючка в гостях у «Стерха».
20.20 Худ. фільм «Людина-бомба».
22.00 Репортер.
22.15 Худ. фільм «Останній Дон». 1 серія.
23.45 Репортер. Тема дня.
00.00 Серіал «Горець-3».

ВІВТОРОК, 25 січня

УТ-1

06.00 Анонс.
06.05 ТРК «Ера» представляє: «Доброго ранку, Україно!».
09.00 Док. серіал «Хроніки дикої Амазонії».
10.00 Цирк «Амар».
11.00 УТН. Ранок.
11.20 Худ. фільм «Ізгой».
12.40 Бути жінкою.
13.10 Закон є закон.
13.15-14.00 Національна академія наук України. Електронна комп'ютерна газета «Все-всім».
15.00 УТН. День.
15.20 Студія «5».
16.00 Мультсеріал «Нові пригоди гномів».
16.30 Серіал «Чи боїшся ти темряви?».
17.00 Серіал «Янголи Чарлі».
17.55 Закон є закон.
18.00 УТН. Вечір.
18.15 Саме той.
18.40 Хіт-2000.
18.45 До 80-річчя Національного академічного драматичного театру ім. І. Франка. Фільм-вистава «Украдене щастя».
20.30 Захист.
20.50 Вечірня казка.
21.00 УТН. Панорама.
21.40 Світ спорту.
21.55 Акцент В. Лапікури.
22.00 Чемпіонат Європи з гандболу. Чоловіки. Збірна України —збірна Хорватії.
23.10 Нова колекція.
23.45 Хіт-2000.
23.55 ТРК «Ера» представляє: «Доброї ночі, Україно!».

УТ-2

10.00 Телеанонс.
10.10 Хіт-2000.
10.10 Кіноконцерт.
10.35 Худ. телефільм «Вісім люблячих жінок». 2 серія.
11.50 Серіал «Шведські сірники». 2 серія.
12.50 Мультфільм.
13.00 Остання адреса.
13.30 Діловий канал.
14.00 Хіт-2000.
14.05 Освітній канал. Марко Вовчок. «Інститутка». І. Бунін. «Паризький альбом».

КАНАЛ «1+1»

07.00, 08.45 Сніданок з «1+1».
08.00 Серіал «Загадкова леді».
09.30 Серіал «Всі мої діти».
10.00-16.00 Програми УТ-2.
16.00 Серіал «Веселий аеродром».
16.30 Серіал «Район Мелроуз».
17.20 Серіал «Будьмо знайомі».
17.55 «Імперія кіно» представляє. Худ. фільм «Комісар Мулен». 9 серія.
19.30 ТСН.
19.50 Проспорт-новини.
20.00 «Імперія кіно» представляє. Худ. фільм «Операція «Золотий Фенікс».
21.45 Гумористична програма «Золотий гусак».
22.20 Серіал «Солдати удачі».
23.15 Фонтан-клуб.
23.50 ТСН.
00.05 Серіал «Кунгфу: легенда».

«ІНТЕР»

07.00 Новини.
07.10 Інтерспорт.
07.15 Прогноз погоди.
07.20 Від і до.
08.00 Новини.
08.05 Інтерспорт.
08.15 Серіал «Ніжна отрута».
09.00 Новини.
09.05 Прогноз погоди.
09.10 Пані.
09.20 Телевізійна патрульна служба. Ситуація.
09.35 Уік-енд.
10.05 Сім'я від А до Я.
10.15 Гарний настрій. «Елка і кореші».
10.20 Серіал «Угрюм-ріка». 1 серія.
11.45 Вчасно.
12.00 Новини.
12.05 Інтерспорт.
12.15 Мультфільм.
12.30 НЛО.
13.00-18.00 Програми обласних та регіональних телекомпаній.
18.00 Новини.
18.05 Серіал «Дика Роза».
18.25 Відгадайка.
18.55 Серіал «Гардемарини, вперед!». 2 серія.
20.00 Інформаційна програма «Подробиці». «Час».
20.50 Минуле.
20.55 Інтерспорт.
21.00 Прогноз погоди.
21.10 Худ. фільм «Господар тайги».
22.35 Як це було. «Атомна бомба: випробування на людях». 1954 рік.
23.15 Подробиці. Підсумки дня.
23.25 Серіал «Пригоди Шерлока Холмса і доктора Ватсона». Фільм 3. 1 серія,
00.40 Телевізійна патрульна служба. Ситуація.
00.50 Серіал «Горець-6».
01.40 Прогноз погоди.

КДРТРК

13.00 Анонс.
13.05 Київські новини.
13.20 Серіал «Мистецтво жити від Наталі».
13.55 Хіт-базар.
14.30 Надія.
14.55 Молодіжна телевізійна служба.
15.25 Недільні зустрічі.
15.55 Оплески, оплески... В. Крайнєв. Частина 2.
16.25 Солодке життя.
17.00 Серіал «Мистецтво жити від Наталі».
17.30 За київським часом.

СТБ

06.55 Програма передач.
07.05 Програми «Біз-ТБ».
07.50 «Вікна». Бізнес.
08.10 Серіал «Кувалда».
08.40 «Вікна». Новини.
09.05 Серіал «Селеста».
10.00 «Вікна» у світ.
10.30, 13.00, 16.10 Телемагазин «ІДЕЕА-студіо».
10.50 Програми «Біз-ТБ».
13.25 Серіал «Пригоди Шерлока Холмса і доктора Ватсона».
14.35 Мультсеріал «Бабар».
15.00 Мультсеріал «Черепашки ніндзя».
15.25 Програми «Біз-ТБ».
16.00 «Вікна». Новини.
16.35 Програми «Біз-ТБ».
18.00 Серіал «Селеста».
19.00 «Вікна». Новини.
19.30 Серіал «Пригоди Шерлока Холмса і доктора Ватсона».
20.40 «Вікна». Бізнес.
21.00 Серіал «Кувалда».
21.30 «Вікна». Новини.
21.45 Худ. фільм «Сучасний Пігмаліон».
23.40 «Вікна». Новини.

НОВИЙ КАНАЛ

06.50, 07.20, 08.25 Підйом.
06.55 Мультсеріал «Симба-футболіст».
07.35 Серіал «Луїза Фернанда».
09.30 Серіал «Екстрадиція».
10.25 Худ. фільм «Чоловік собаки Баскервілів».
11.35 Ток-шоу «Важливий гість».
11.50 Серіал «Луїза Фернанда».
12.40 Худ. фільм «Людина-бомба».
14.15 «3 х 4». Найкумедніше домашнє відео.
14.45 Репортер.
14.50 Мультфільми.
15.15 Мультсеріал «Симба-футболіст».
15.40 Худ. фільм «В пошуках капітана Гранта». 2 серія.
16.45 Серіал «Горець-3».
17.35 Худ. фільм «Одна на мільйон».
19.00 Репортер.
19.15 Серіал «Екстрадиція».
20.15 «Вєрка Сердючка в гостях у «Стерха».
20.20 Худ. фільм «Відображення».
22.00 Репортер.
22.15 Худ. фільм «Останній Дон». 2 серія.
23.40 Репортер. Тема дня.
23.55 Серіал «Горець-3»

СЕРЕДА, 26 січня

УТ-1

06.00 Анонс.
06.05 ТРК «Ера» представляє: «Доброго ранку, Україно!».
09.00 Захист.
09.30 Док. серіал «Хроніки дикої Амазонії».
10.25 Мультфільм.
10.35 Наш дім.
11.00 УТН. Ранок.
11.20 Фільм-вистава «Украдене щастя».
13.10 Закон є закон.
13.15-14.00 НАНУ. Електронна комп'ютерна газета «Все-Всім».
15.00 УТН. День.
15.20 Студія «5».
16.00 Мультсеріал «Нові пригоди гномів».
16.30 Серіал «Чи боїшся ти темряви?».
17.00 Серіал «Янголи Чарлі».
17.55 Закон є закон.
18.00 УТН. Вечір.
18.20 Саме той.
18.45 Хіт-2000.
18.50 Фільм «Поцілунок».
19.55 Автосапієнс.
20.25 Нова колекція.
20.40 Вечірня казка.
21.00 УТН. Панорама.
21.40 Світ спорту.
22.00 Акцент В. Лапікури.
22.10 Серіал «Удар».
23.10 Калейдоскоп UK.
23.45 Хіт-2000.
00.00 ТРК «Ера» представляє: «Доброї ночі, Україно!».

УТ-2

10.00 Телеанонс.
10.05 Хіт-2000.
10.10 Худ. телефільм «Ігор Савич». 1 серія.
11.15 Серіал «Шведські сірники». 3, 4 серії.
13.00 Естрадний калейдоскоп.
13.30 Діловий канал.
14.00 Хіт-2000.
14.05 Освітній канал. Нова сучасна система освіти. Фізика. 8 кл. Урок французької мови № 9. Симон Петлюра — отаман Армії УНР.

КАНАЛ «1+1»

07.00, 08.45 Сніданок з «1+1».
08.00 Серіал «Загадкова леді».
09.30 Серіал «Всі мої діти».
10.00-16.00 Програми УТ-2.
16.00 Серіал «Веселий аеродром».
16.30 Серіал «Район Мелроуз».
17.20 Серіал «Будьмо знайомі».
17.55 «Імперія кіно» представляє. Худ. фільм «Історія Ліз Тейлор». 1 серія.
19.30 ТСН.
19.50 Проспорт-новини.
20.00 «Імперія кіно» представляє. Худ. фільм «В яблучко!».
21.40 Старі та нові «Маски».
22.15 Серіал «Солдати удачі».
23.15 Містечко.
23.50 ТСН.
00.05 Серіал «Кунгфу: легенда».

«ІНТЕР»

07.00 Новини.
07.10 Інтерспорт.
07.15 Прогноз погоди.
07.20 Від і до.
08.00 Новини.
08.05 Інтерспорт.
08.15 Серіал «Ніжна отрута».
09.00 Новини.
09.05 Прогноз погоди.
09.10 Смачно з Борисом Бурдою.
09.30 Телевізійна патрульна служба. Ситуація.
09.40 Мелорама.
10.10 Планета Здоров'я.
10.40 Серіал «Угрюм-ріка». 2 серія.
12.00 Новини.
12.05 Інтерспорт.
12.15 N-кілометр.
12.25 Авторська програма О. Зінченка «Запрошення до відвертості».
13.00-18.00 Програми обласних та регіональних телекомпаній.
18.00 Новини.
18.05 Серіал «Дика Роза».
18.25 «С легким паром». В гостях у М. Євдокимова.
18.50 Серіал «Гардемарини, вперед!». 3 серія.
19.50 Національна лотерея.
20.00 Інформаційна програма «Подробиці». «Час».
20.50 Минуле.
20.55 Інтерспорт.
21.00 Прогноз погоди.
21.10 Худ. фільм «Призначення: смерть».
22.45 Док. детектив «Помста «Лєшого». Справа 1996 року».
23.10 Подробиці. Підсумки дня.
23.20 Серіал «Пригоди Шерлока Холмса і доктора Ватсона». Фільм 3. 2 серія.
00.35 Телевізійна патрульна служба. Ситуація.
00.45 Серіал «Горець-6».
01.35 Прогноз погоди.

КДРТРК

13.00 Анонс.
13.05 Київські новини.
13.20 Серіал «Мистецтво жити від Наталі».
13.55 Хіт-базар.
14.30 Мультфільм.
14.40 Київ. Парад чемпіонських поясів.
15.40 Домашній доктор.
16.00 Медичний центр «Довіра».
16.10 Київ діловий.
16.40 Люди і долі. Борис Дегтярьов — художник і поет.
17.00 Серіал «Мистецтво жити від Наталі».
17.30 За київським часом.

СТБ

06.55 Програма передач.
07.05 Програми «Біз-ТБ».
07.50 «Вікна». Бізнес.
08.10 Серіал «Кувалда».
08.40 «Вікна». Новини.
09.05 Серіал «Селеста».
10.00 Програма «Великий репортаж».
10.30, 13.00, 16.10 Телемагазин «ІДЕЕА-студіо».
10.50 Програми «Біз-ТБ».
13.25 Серіал «Пригоди Шерлока Холмса і доктора Ватсона».
14.35 Мультсеріал «Бабар».
15.00 Мультсеріал «Черепашки ніндзя».
15.25 Програми «Біз-ТБ».
16.00 «Вікна». Новини.
16.35 Програми «Біз-ТБ».
18.00 Серіал «Селеста».
19.00 «Вікна». Новини.
19.30 Серіал «Пригоди Шерлока Холмса і доктора Ватсона».
20.40 «Вікна». Бізнес.
21.00 Серіал «Кувалда».
21.30 «Вікна». Новини.
21.45 Худ. фільм «Рятівник».
23.35 «Вікна». Новини.

НОВИЙ КАНАЛ

06.50, 07.20, 08.35 Підйом.
06.55 Мультсеріал «Симба-футболіст».
07.45 Серіал «Луїза Фернанда».
09.30 Серіал «Екстрадиція».
10.25 Худ. фільм «Одна на мільйон».
11.50 Ток-шоу «Важливий гість».
12.05 Серіал «Луїза Фернанда».
12.55 Худ. фільм «Відображення «.
14.30 Репортер.
14.35 Мультфільм.
15.20 Мультсеріал «Симба-футболіст».
15.45 Худ. фільм «В пошуках капітана Гранта». 3 серія.
16.50 Серіал «Горець-4». 1 серія.
17.40 Худ. фільм «Мерседес тікає від погоні».
19.00 Репортер.
19.15 Серіал «Екстрадиція».
20.15 «Вєрка Сердючка в гостях у «Стерха».
20.20 Худ. фільм «Дев'ять смертей ніндзя».
22.00 Репортер.
22.15 Худ. фільм «Останній Дон». 3 серія.
23.40 Репортер. Тема дня.
23.55 Серіал «Горець-4».1 серія.

ЧЕТВЕР, 27 січня

УТ-1

06.00 Анонс.
06.05 ТРК «Ера» представляє: «Доброго ранку, Україно!».
09.00 Автосапієнс.
09.30 Док. серіал «Хроніки дикої Амазонії».
10.00 Інтеграл. Монік Сека.
10.30 «Не все так погано...».
11.00 УТН. Ранок.
11.20 Док. фільм «Іван Марчук. Голос моєї душі».
12.25 Закон є закон.
13.15-14.00 Національна академія наук України. Електронна комп'ютерна газета «Все-всім».
15.00 УТН. День.
15.20 Студія «5».
16.00 Мультсеріал «Нові пригоди гномів».
16.30 Серіал «Чи боїшся ти темряви?».
17.00 Телефільм «Блажені, гнані за правду».
17.55 Закон є закон.
18.00 УТН. Вечір.
18.20 Саме той.
18.45 Хіт-2000.
18.50 Худ. телефільм «Два гусари». 1 серія (з субтитрами).
19.55 Зона права.
20.15 Нова колекція.
20.40 Вечірня казка.
21.00 УТН. Панорама.
21.40 Світ спорту.
21.55 Акцент В. Лапікури.
22.00 Чемпіонат Європи з гандболу. Чоловіки. Збірна України —збірна Норвегії.
23.15 Перший Національний представляє: «Таврійські ігри». Частина 6.
23.50 Хіт-2000.
00.00 ТРК «Ера» представляє: «Доброї ночі, Україно!».

УТ-2

10.00 Телеанонс.
10.05 Хіт-2000.
10.10 Милосердя.
10.30 Худ. телефільм «Ігор Савич». 2 серія.
11.40 серіал «Шведські сірники». 5 серія.
12.30 Оранта.
13.00 Українська симфонічна музика.
13.30 Діловий канал.
14.00 Хіт-2000.
14.05 Освітній канал. Ревуцькі. «Дорога до храму». Пекельні кола Тодося Осьмачки.

КАНАЛ «1+1»

07.00, 08.45 Сніданок з «1+1».
08.00 Серіал «Загадкова леді».
09.30 Серіал «Всі мої діти».
10.00-16.00 Програми УТ-2.
16.00 Серіал «Веселий аеродром».
16.30 Серіал «Район Мелроуз».
17.20 Серіал «Будьмо знайомі».
17.55 «Імперія кіно» представляє. Худ. фільм «Історія Ліз Тейлор». 2 серія.
19.30 ТСН.
19.50 Проспорт-новини.
20.00 «Імперія кіно» представляє. Худ. фільм «Хлопець, що вмів літати».
21.55 Серіал «Ноти і банкноти».
22.30 Серіал «Солдати удачі».
23.25 Версії.
00.00 ТСН.
00.15 Серіал «Кунгфу: легенда».

«ІНТЕР»

07.00 Новини.
07.10 Інтерспорт.
07.15 Прогноз погоди.

Серіал «Пригоди Шерлока Холмса і доктора Ватсона»

ТЕЛЕБАЧЕННЯ

07.20 Від і до.
08.00 Новини.
08.05 Інтерспорт.
08.15 Серіал «Ніжна отрута».
09.00 Новини.
09.05 Прогноз погоди.
09.10 Аквасвіт.
09.20 Телевізійна патрульна служба. Ситуація.
09.35 Життя тварин.
10.05 Мультфільми «Петрик та Червона Шапочка», «Королева Зубна Щітка».
10.40 Сім'я від А до Я.
10.50 Серіал «Угрюм-ріка». 3 серія.
12.00 Новини.
12.05 Інтерспорт.
12.10 Прокинься і співай!
13.00-18.00 Програми обласних та регіональних телекомпаній.
18.00 Новини.
18.05 Серіал «Дика Роза».
18.25 Кохання з першого погляду.
18.50 Серіал «Гардемарини, вперед!» 4 серія.
20.00 Інформаційна програма «Подробиці». «Час».
20.50 Минуле.
20.55 Інтерспорт.
21.00 Прогноз погоди.
21.10 Худ. фільм «Подвійний обман».
23.00 Подробиці. Підсумки дня.
23.10 Серіал «Пригоди Шерлока Холмса і доктора Ватсона». Фільм 4. 1 серія.
00.25 Телевізійна патрульна служба. Ситуація.
00.35 Серіал «Горець-6».
01.25 Прогноз погоди.

КДРТРК

13.00 Анонс.
13.05 Київські новини.
13.20 Серіал «Мистецтво жити від Наталі».
13.55 Хіт-базар.
14.30 Забута афіша.
15.05 Крила.
15.35 Відпочинемо з класикою.
16.05 Не панський маєток.
16.25 Острів скарбів.
17.00 Серіал «Мистецтво жити від Наталі».
17.30 За київським часом.

СТБ

06.55 Програма передач.
07.05 Програми «Біз-ТБ».
07.50 «Вікна». Бізнес.
08.10 Серіал «Кувалда».
08.40 «Вікна». Новини.
09.05 Серіал «Селеста».
10.00 Програма «Великий репортаж».
10.30, 13.00, 16.10 Телемагазин «ІДЕЕА-студіо».
10.50 Програми «Біз-ТБ».
13.25 Серіал «Пригоди Шерлока Холмса і доктора Ватсона».
14.35 Мультсеріал «Бабар».
15.00 Мультсеріал «Черепашки ніндзя».
15.25 Програми «Біз-ТБ».
16.00 «Вікна». Новини.
16.35 Програми «Біз-ТБ».
18.00 Серіал «Селеста».
19.00 «Вікна». Новини.
19.30 Серіал «Пригоди Шерлока Холмса і доктора Ватсона».
20.40 «Вікна». Бізнес.
21.00 Серіал «Кувалда».
21.30 «Вікна». Новини.
21.45 Худ. фільм «Хрещений батько італійського кварталу».
23.25 Гумористична програма «ОЙ».
23.35 «Вікна». Новини.

НОВИЙ КАНАЛ

06.50, 07.20, 08.35 Підйом.
06.55 Мультсеріал «Симба-футболіст».
07.45 Серіал «Луїза Фернанда».
09.30 Серіал «Екстрадиція».
10.25 Худ. фільм «Мерседес тікає від погоні».
11.45 Ток-шоу «Важливий гість».
12.00 Серіал «Луїза Фернанда».
12.50 Худ. фільм «Книга джунглів».
14.35 «3Х4». Найкумедніше домашнє відео.
15.05 Репортер.
15.10 Мультсеріал «Симба-футболіст».
15.35 Худ. фільм «В пошуках капітана Гранта». 4 серія.
16.40 Серіал «Горець-4». 2 серія.
17.25 Худ. фільм «Дівчина моєї мрії».
19.00 Репортер.
19.15 Серіал «Екстрадиція».
20.15 «Вєрка Сердючка в гостях у «Стерха».
20.20 Худ. фільм «П'ять кутів».
22.00 Репортер.
22.15 Худ. фільм «Секстет».
23.45 Репортер. Тема дня.
00.00 Серіал «Горець-4». 2 серія.

П'ЯТНИЦЯ, 28 січня

УТ-1

06.00 Анонс.
06.05 ТРК «Ера» представляє: «Доброго ранку, Україно!».
09.00 Хроніка надзвичайних подій.
09.30 Док. серіал «Хроніки дикої Амазонії».
10.00 Мультфільм.
10.30 Медичний тижневик «36,6».
11.00 УТН. Ранок.
11.20 Худ. телефільм «Два гусари». 1 серія (з субтитрами).
12.25 Пристрасть танцю.
13.05 Закон є закон.
13.15-14.00 Національна академія наук України. Електронна комп'ютерна газета «Все-всім».
15.00 УТН. День.
15.20 Студія «5».
16.00 Мультсеріал «Нові пригоди гномів».
16.30 Серіал «Чи боїшся ти темряви?».
17.00 Надвечір'я.
17.30 Нова колекція.
17.55 Закон є закон.
18.00 УТН. Вечір.
18.20 Саме той.
18.45 Хіт-2000.
18.50 Худ. телефільм «Два гусари». 2 серія (з субтитрами).
19.55 Погляд у світ.
20.40 Вечірня казка.
21.00 УТН. Панорама.
21.40 Світ спорту.
22.00 Акцент В. Лапікури.
22.10 Перший Національний представляє: «Таврійські ігри». Частина 7.
22.45 Студія «5»-М.
00.00 Хіт-2000.
00.10 ТРК «Ера» представляє: «Доброї ночі, Україно!».

УТ-2

10.00 Телеанонс.
10.05 Хіт-2000.
10.10 Весь світ театру.
10.40 Худ. телефільм «Ігор Савич». 3 серія.
11.45 Серіал «Шведські сірники». 6 серія.
12.40 Відкриваємо Біблію.
13.10 Мультфільм.
13.30 Діловий канал.
14.00 Хіт-2000.
14.05 Освітній канал. М. Булгаков. Людина і міф.
14.35 Право.

КАНАЛ «1+1»

07.00, 08.45 Сніданок з «1+1».
08.00 Серіал «Загадкова леді».
09.30 Серіал «Всі мої діти».
10.00-16.00 Програми УТ-2.
16.00 Серіал «Веселий аеродром».
16.30 Музична програма «Меломанія».
17.20 Серіал «Будьмо знайомі».
17.50 «Імперія кіно» представляє. Худ. фільм «Повернення великого монстра».
19.30 ТСН.
19.50 Проспорт-новини.
20.00 Серіал «Нові пригоди ментів».
21.00 «Імперія кіно» представляє. Худ. фільм «Зворотна тяга».
23.20 Парк автомобільного періоду.
23.55 ТСН.
00.10 «Кінопристрасті» представляють. Худ. фільм «Викрадачі тіл».

«ІНТЕР»

07.00 Новини.
07.10 Інтерспорт.
07.15 Прогноз погоди.
07.20 Від і до.
08.00 Новини.
08.05 Інтерспорт.
08.15 Серіал «Ніжна отрута».
09.00 Новини.
09.05 Прогноз погоди.
09.10 Домострой.
09.25 Телевізійна патрульна служба. Ситуація.
09.35 Мультфільми.
10.15 Джентльмен-шоу.
10.45 Серіал «Угрюм-ріка». 4 серія.
12.00 Новини.
12.05 Інтерспорт.
12.15 Мультфільм.
12.30 Телевізійний центр моди.
13.00 -18.00 Програма обласних та регіональних телекомпаній.
18.00 Новини.
18.10 Смачні історії.
18.30 Серіал «Дика Роза».
18.55 Гарний настрій. «Елка і кореші».
19.05 Поле чудес.
20.00 Інформаційна програма «Подробиці». «Час».
20.50 Минуле.
20.55 Інтерспорт.
21.00 Прогноз погоди.
21.10 Худ. фільм «Шаленство мерця».
22.45 С. Хоркіна у програмі «Жіночі історії».
23.15 №-кілометр.
23.25 Подробиці. Підсумки дня.
23.35 «Про це...» у серіалі «Незнайомці».
00.05 Телевізійна патрульна служба. Ситуація.
00.15 «Після опівночі». Музично-розважальна програма.
01.00 Прогноз погоди.

КДРТРК

13.00 Анонс.
13.05 Київські новини.
13.20 Серіал «Мистецтво жити від Наталі».
13.55 Шлягер представляє.
14.50 Вогнеборці. До Дня пожежної охорони.
15.00 Автографи.
15.30 Естафета.
15.45 Київські мініатюри.
16.15 Конкурент.
16.45 Ліки майбутнього.
17.00 Серіал «Мистецтво жити від Наталі».
17.30 За київським часом.

СТБ

06.55 Програма передач.
07.05 Програми «Біз-ТБ».
07.50 «Вікна». Бізнес.
08.10 Серіал «Кувалда».
08.40 «Вікна». Новини.
09.05 Серіал «Селеста».
10.00 Імпреза.
10.30, 13.00, 16.10 Телемагазин «ІДЕЕА-студіо».
10.50 Програми «Біз-ТБ».
13.25 Серіал «Пригоди Шерлока Холмса і доктора Ватсона».
14.30 Для дітей. Худ. фільм «4:0 на користь Тетянки».
16.00 «Вікна». Новини.
16.35 Програми «Біз-ТБ».
18.00 Серіал «Селеста».
19.00 «Вікна». Новини.
19.30 «Вікна». Спорт.
19.40 Серіал «Еллі Макбіл». 2 серія.
20.40 Програма «Бізнес поза законом».
21.00 Програма «Випадковий свідок».
21.30 «Вікна». Новини.
21.45 Худ. фільм «Хрещений син».
23.35 «Вікна». Новини.

НОВИЙ КАНАЛ

06.50, 07.20, 08.35 Підйом.
06.55 Мультсеріал «Симба-футболіст».
07.45 Серіал «Луїза Фернанда».
09.30 Серіал «Екстрадиція».
10.25 Худ. фільм «Дівчина моєї мрії».
12.00 Ток-шоу «Важливий гість».
12.15 Серіал «Луїза Фернанда».
13.05 Худ. фільм «Павло Корчагін».
14.45 Репортер.
14.50 Мультфільм.
15.10 Мультсеріал «Симба-футболіст».
15.35 Худ. фільм «В пошуках капітана Гранта».
16.40 Серіал «Горець-4». 3 серія.
17.30 Худ. фільм «Хлопець з нашого міста».
19.00 Репортер.
19.15 Серіал «Екстрадиція».
20.15 «Вєрка Сердючка в гостях у «Стерха».
20.20 Худ. фільм «Льодяне пекло».
22.00 Репортер.
22.15 Худ. фільм «Куля».
23.54 Репортер. Тема дня.
00.09 Серіал «Горець-4». 3 серія.

СУБОТА 29 січня

УТ-1

07.25 Анонс.
07.30 ТРК «Ера» представляє: «Доброго ранку, Україно!».
09.00 Мультфільм.
09.20 Худ. телефільм «Два гусари». 2 серія (з субтитрами).
10.30 Зірки, на сцену!
11.00 Погляд у світ.
11.30 Classic-прем'єр.
12.00 УТН. День.
12.20 Серіал «Шерлок Холмс».
13.20 Надвечір'я.
13.50 Нова колекція.
14.25 Альманах «Основи».
15.00 УТН. День.
15.20 «Не все так погано...».
15.50 Інтеграл. Жан-Мішель Жар.
16.30 Всесвітній спортивний огляд «Gillette».
17.00 Мультфільм.
17.10 Сучасні духовні пісні та романси виконує заслужена артистка України Л. Недін.
18.00 УТН. Вечір.
18.20 Хіт-2000.
19.00 Худ. фільм «Сині гори». 1 серія.
20.40 Вечірня казка.
21.00 УТН. Панорама.
21.40 Світ спорту.
22.00 Телефортуна.
22.35 Чемпіонат Європи з гандболу. Чоловіки, (трансляція із Загреба, Хорватія).
23.50 Хіт-2000.
00.05 ТРК «Ера» представляє: «Доброї ночі, Україно!».

УТ-2

10.00 Телеанонс.
10.05 Хіт-2000.
10.10 Сімейна кухня.
10.25 Мультфільм.
10.35 Музична пошта.
11.05 Банк ідей.
11.35 Надзвичайна ситуація.
12.05 Мистецьке подружжя. І. Молостова та Б. Каменькович.
12.45 Спортивний канал.
13.55 Хіт-2000.
14.00 Блок громадського телебачення.

КАНАЛ «1+1»

07.00 Парк автомобільного періоду.
07.40 Як стати зіркою.
08.15 Мультсеріал «Пригоди Соніка».
08.40 Гумористична програма «Золотий гусак».
09.15 Доброго ранку, країно!
10.00-14.00 Програми УТ-2.
15.00 Вікно в Америку.
15.30 Серіал «Нові пригоди ментів».
16.30 Як стати зіркою.
17.10 Серіал «Конан».
18.05 «Імперія кіно» представляє. Худ. фільм «Зоряна команда».
19.50 ТСН.
20.05 «Імперія кіно» представляє. Худ. фільм «Вторгнення гігантських жуків».
21.45 Табу.
22.30 «Кінопристрасті» представляють. Худ. фільм «Безжальний-2».
00.05 Серіал «Поліцейські з Лос-Анджелеса».

«ІНТЕР»

08.00 «Інтер»-анонс.
08.05 Прогноз погоди.
08.10 Для маленьких. «Вулиця Сезам».
08.35 Серіал «Пригоди лісового патруля».
09.00 Дітвора.
09.30 Не час.
09.45 Ранкова зірка.
10.30 Ранкова пошта.
11.05 НЛО.
11.35 Смак.
11.55 Фан-клуб.
12.25 Телевізійний центр моди.
12.55 Час літати.
13.20 Мультфільм «Кентервільський привид».
13.40 Життя тварин.
14.10 Спорт-тайм.
14.40 Мультазбука.
15.15 Програма «Шукаю тебе».
15.55 Худ. фільм «Невловимі месники».
17.10 Викриття: розкриття омани у програмі «Ілюзіон-шоу». Частина 3.
18.00 Нові одеські оповідання.
18.25 Худ. фільм «Службовий роман». 1 серія.
19.50 Національна лотерея.
20.00 Інформаційна програма «Подробиці».
20.15 Авторська програма С. Доренка.
21.15 Прогноз погоди.
21.20 Худ. фільм «Службовий роман». 2 серія.
22.30 Прем'єра програми «Читаємо заново Геннадія Хазанова».
23.05 Худ. фільм «Смертельна зима».
00.45 Худ. фільм «Непристойна поведінка».
02.15 Прогноз погоди.

КДРТРК

08.00 Повернення. Духовне слово Патріарха Київського і Всієї Руси-України Філарета.
08.10 На ранковому прийомі.

СТБ

08.00 Програма передач.
08.05 Програми «Біз-ТБ».
09.40 «Вікна». Новини.
10.00 Програма «Маппет-шоу».
10.30 Телемагазин «ІДЕЕА-студіо».
11.00 Серіал «Діти Хендерсона».
11.30 Клуб «Білий папуга».
12.00 Мультсеріал «Сімпсони».
12.25 Програми «Біз-ТБ».
14.55 Телемагазин «Телемедія».
15.15 Худ. фільм «Той, що не скорився долі».
17.45 «Вікна» у світ.
18.20 Худ. фільм «80 днів навколо світу». 1 серія.
20.00 Серіал «Лекс». 2 серія.
21.00 «Вікна». Новини.
21.15 Худ. фільм «Остін Пауерс».
22.55 Нічний кінозал. Худ. фільм «Доросле життя».

НОВИЙ КАНАЛ

08.00 Мультфільм.
08.50 Банани в піжамах.
09.05 Док. фільм «Дика природа світу».
10.00 «3х4». Найкумедніше домашнє відео.
10.30 Худ. фільм «Маленький погонич слонів».
11.50 Худ. фільм «Не зійшлись характерами».
13.15 Худ. фільм «Капітан Немо». 1 серія.
14.30 «Новий зір з клінікою «Оптимед».
14.45 Худ. фільм «Настя».
16.10 Репортер.
16.25 Худ. фільм «Сьома монета».
18.00 Худ. фільм «Корольок — пташка співоча». 7 серія.
18.55 «Вєрка Сердючка в гостях у «Стерха».
19.00 Репортер.
19.10 Худ. фільм «Російський бізнес».
20.30 Худ. фільм «Той, що біжить по кризі».
22.25 Худ. фільм «Червоний світанок».
00.05 Худ. фільм «Сієста».

НЕДІЛЯ, 30 січня

УТ-1

07.25 Анонс.
07.30 ТРК «Ера» представляє: «Доброго ранку, Україно!».
09.00 Мультфільм.
09.10 Док. серіал «Живі заокеанські легенди».
09.40 Українське спортлото.
09.50 Наше військо.
10.20 Телефортуна.
11.00 Хто в домі хазяїн?
11.30 Медичний тижневик «36,6».
12.00 УТН. День.
12.20 Музична програма.
12.30 Сільський час.
13.15 Розслабтесь, ви в ефірі...
13.40 Клуб «Суперкниги».
14.00 Мультфільм на замовлення.
15.00 УТН. День.
15.20 Наш дім.
15.50 Перехрестя.
16.20 Док. фільм «Лувр. Година в музеї».
17.30 Бути жінкою.
18.00 УТН. Вечір.
18.20 Хіт-2000.
18.25 Сім днів спорту.
19.10 Худ. фільм «Сині гори». 2 серія.
20.40 Вечірня казка.
21.00 7 днів.
22.00 Худ. фільм «Божевільний».
23.45 Хіт-2000.
23.55 Чемпіонат Європи з гандболу. Чоловіки. Фінал.

УТ-2

10.00 Телеанонс.
10.05 Реальний сектор.
10.35 Клуб-700.
11.05 Хіт-новини-2000.
11.35 Бізнес і влада.
12.05 Відкриваємо Біблію.
12.35 Людина і закон.
13.05 Казна.
13.35 Спортивний канал.
14.55 Хіт-2000.

КАНАЛ «1+1»

07.00 Худ. фільм «Зоряна команда».
08.40 Серіал «Ноти і банкноти».
09.10 Два роялі.
10.00-15.00 Програми УТ-2.
15.00 Проспорт.
15.40 Серіал «Уокер — техаський рейнджер».
16.30 Два роялі.
17.20 Серіал «Геркулес».
18.15 «Імперія кіно» представляє. Худ. фільм «Швейцарська родина Робінзонів».
20.05 «Імперія кіно» представляє. Худ. фільм «Клієнт».
22.10 Епіцентр.
23.00 Худ. фільм «Грішник».
00.30 Серіал «Таємний агент Нікіта».

«ІНТЕР»

08.00 «Інтер»-анонс.
08.05 Прогноз погоди.
08.10 Програма для дітей «Цар гори».
08.35 Серіал «Пригоди лісового патруля».
09.00 Для дітей. «Сім бід — один одвіт».
09.15 Мультфільм.
09.30 Прокинься і співай!
10.15 Уїк-енд.
10.45 Смачно з Борисом Бурдою.
11.05 Доки всі вдома.
11.40 Караоке на майдані.
12.05 Мелорама.
12.35 Музичний під'їзд.
12.55 Підводна одіссея команди Кусто. «Забуті русалки».
13.50 Супутник «Планети Здоров'я».
14.20 Сміхопанорама.
14.50 Мультфільми «Спортландія», «Ми шукаємо Кляксу».
15.25 Брейн-ринг.
16.20 Худ. фільм «Грек Зорба».
18.10 Худ. фільм «Мисливці за привидами-2».
20.00 Інформаційно-аналітична програма «Подробиці тижня».
20.40 Прогноз погоди.
20.50 Джентльмен-шоу.
21.20 Світове кіно. Худ. фільм «На грані безумства».
23.20 Інтерспорт.
23.25 Худ. фільм «Вердикт».
01.05 Прогноз погоди.

КДРТРК

08.00 Недільні зустрічі.
08.30 Дім і стиль.

СТБ

08.00 Програма передач.
08.05 Програми «Біз-ТБ».
09.30 Телемагазин «ІДЕЕА-студіо».
10.00 Імпреза.
10.30 Док. фільм «Анатомія катастроф».
11.00 Серіал «Лекс». 2 серія.
12.00 Мультсеріал «Сімпсони».
12.25 Програми «Біз-ТБ».
14.05 Телемагазин «Телемедія».
14.30 «Вікна». Спорт.
15.00 Футбол. Англійська прем'єр-ліга.
16.55 Програма для мисливців «Ні пуху ні пера».
17.25 Худ. фільм «Тінь».
19.20 Бізнес-студія.
20.00 Серіал «Наполеон». 2 серія.
21.00 «Вікна». Новини.
21.15 Худ. фільм «Справжнє кохання».
23.20 Худ. фільм «Повне затемнення».

НОВИЙ КАНАЛ

08.00 Мультфільм.
08.50 Банани в піжамах.
09.05 Док. фільм «Дика природа світу».
10.00 «3х4». Забавне домашнє відео.
10.30 Індійський фільм.
13.00 Спитайте у лікаря.
13.15 Худ. фільм «Капітан Немо». 2 і 3 серії.
15.45 Репортер.
16.00 Худ. фільм «Небеса обітовані».
18.00 «Серіал». 1 серія.
18.55 «Вєрка Сердючка в гостях у «Стерха».
19.00 Репортер.
19.10 Худ. фільм «Чорний квадрат».
21.15 Худ. фільм «Далеко від дому».
23.00 Худ. фільм «Ріка утопленників».

Рішення про скасування смертної кари...

(Початок на 3-й стор.).

Не є переконливими з правових позицій й інші аргументи в обгрунтуванні рішення. Скажімо, посилання на те, що Конституція України не містить будь-яких положень про смертну кару, не може братися до уваги, оскільки Основний Закон взагалі не встановлює видів покарання, у т. ч. і довічного ув'язнення. За такою логікою будь-які види покарання, що вже визначені чи можуть бути визначеними законодавцем у майбутньому, треба, словами рішення, «розглядати як не передбачені Конституцією України». Не можуть відповідати Основному Закону, за ходом міркувань Суду, не тільки хоч би які види покарання, а й будь-який примус взагалі, навіть штраф, оскільки він обов'язково більшою чи меншою мірою принижує гідність особи і викликає її страждання або переживання.

Аргументи пункту 5 мотивувальної частини про юридичну невизначеність мети призначення смертної кари теж не здаються переконливими. Конституція України таку мету ставить чітко і недвозначно — захист і забезпечення абсолютного права на життя людини. І таку істинно людинолюбську функцію, справді людяне призначення смертної кари повинен усвідомлювати і враховувати кожний: і гуманіст, і мізантроп.

Стосовно міркувань Суду про можливість судової помилки під час призначення смертної кари, то вони нагадують звинувачення сокири у поваленні дерева. Справді, судова помилка не виключена. Але така логіка приведе до абсурду, якщо взяти до уваги, що помилка політика, інженера, лікаря, водія чи іншого професіонала призводить до незрівнянно більших за чисельністю невинних жертв, а то й до вселенських катастроф. Для запобігання судових помилок у кримінальному судочинстві є відповідні правові гарантії —презумпція невинуватості, право на захист, оскарження, помилування, принцип тлумачення сумнівів на користь обвинувачуваного тощо. Фатальні наслідки, про які йдеться в рішенні, вже не для одиниць, а для тисяч, з часом — десятків і сотень тисяч людей може викликати і судова помилка щодо скасування смертної кари.

5. Стосовно відданості України «ідеалам та принципам, які є спільним надбанням європейських народів» (пункт 6 мотивувальної частини рішення), то Конституційний Суд України надзвичайно сумлінно таку відданість продемонстрував, відверто запозичивши аргументи і висновки на користь скасування смертної кари з начебто висновку Венеціанської комісії щодо конституційності смертної кари в Україні. Сумнів у достовірності тексту названого документа від 12 — 13 грудня 1997 р. виникає з приводу того, що у розпорядженні Суду був лише його неофіційний переклад з численними змістовими і граматичними помилками, без підписів, засвідчень тощо.

Але така відданість «ідеалам та принципам», не кажучи вже про моральний бік справи, штучно насаджуваний комплекс неповноцінності української нації, перетворення її на недоумкуватого у позі «Що ваша ласка бажає?», повинна, на мій погляд, мати хоча б правові межі у державі, де носієм суверенітету і єдиним джерелом влади є народ (стаття 5 Конституції України), тобто унікальна багатомільйонна спільнота з власним менталітетом, власними традиціями, власним духом, яких об'єктивно не можуть відчувати поважні фахівці чи то з Ліхтенштейну, чи то з інших країн. А останні, на жаль, дедалі частіше і наполегливіше натякають на якусь «міжнародну конституційність», «надконституційність», маючи на увазі не безумовно правильний принцип верховенства права, а підпорядкованість правової системи України, в тому числі і її Основного Закону, «європейській правовій сфері», «європейському конституційному контексту», «європейському праву», «європейському правовому середовищу» тощо, підштовхуючи (частіше неусвідомлено, іноді провокаційно) зовсім ще не готову до цього молоду державу до «стрибка у повний капіталізм». Результати такого стрибка можуть виявитися найтрагічнішими для українського права, що тільки складається. Занепокоєння з цього приводу на засіданні Конституційного Суду висловлювалось, але він його до уваги не взяв, аргументуючи це й тим, що «нас (суддів) не пустять у Європу».

Деякі з суддів під час обговорення рішення перебували й під впливом авторитету африканських судів, хоча їм нагадувалось, що в світі є ще й не менш поважні і не менш цивілізовані правові і судові системи, як американська, японська та багато інших, що мають протилежну позицію стосовно смертної кари, поширюють сферу її використання, не вважають (як у Європі чи Африці) забороненими видами поводження з тим, кому вона загрожує, «судовий розгляд, відстрочення, затримки, непевності, тривоги» тощо.

У правове лоно європейської цивілізації щодо відношення до смертної кари вже давно вступили Папуа-Нова Гвінея, Республіка Кот д'Івуар, а США, Японія та ще близько 100 країн залишаються у цих питаннях на стадії варварства, а то й дикунства, і в таку цивілізацію не поспішають.

6. Не може викликати принципових заперечень натяк Суду на необхідність виконання зобов'язань Україною. Але таке нагадування уявляється зайвим, оскільки Україна і без того утримується від розстрілу засуджених, а на розгляді Верховної Ради перебуває проект закону «Про введення мораторію на виконання смертних вироків і внесення змін і доповнень до деяких законодавчих актів України».

Про це Суду було відомо. Та й, звертаючи увагу на необхідність виконання державою зобов'язань, Конституційний Суд України згадує і про якусь заявку України на вступ до Ради Європи, яку ніхто з суддів не бачив. Невідомо ким і коли вона була подана, хто брав такі зобов'язання від імені держави. Начебто ці події розгорталися влітку чи восени 1995 р. Водночас незаперечним правовим фактом є те, що 17 липня 1997 р. Верховна Рада України ратифікувала Конвенцію про захист прав і основних свобод людини, у статті 2 якої сказано: «Ніхто не може бути позбавлений життя інакше, ніж на виконання смертного вироку, винесеного судом за скоєння злочину, за який таке покарання передбачено законом». Конвенція відповідно до частини першої статті 9 Конституції України стала складовою національного законодавства. Закони, як і міжнародні зобов'язання, теж підлягають виконанню. А стосовно Протоколу № 6 про скасування смертної кари, то він не ратифікується Верховною Радою, оскільки вочевидь суперечить Конституції України. Тому Рада Європи повинна не провокувати молоду державу на конституційні порушення, а спокійно почекати, доки Україна, виконуючи зобов'язання, спочатку внесе відповідні зміни до Основного Закону і за цим ратифікує Протокол № 6 (частина друга статті 9 Конституції України).

7. Окрім зазначених очевидних відхилень від духу, принципів і норм Конституції України, тобто від матеріального права (внутрішня неконституційність), під час розгляду справи Суд грубо порушив загальновизнані всім світом і передбачені у національному законодавстві принципи і норми процесуального права (зовнішня неконституційність). Йдеться про те, що рішення було ухвалено 10 голосами, тобто мінімальною їх кількістю, передбаченою законом. Долю неправедного рішення визначив один голос, а саме — голос судді, який є рідним братом уповноваженого суб'єкта права на конституційне подання (у цивільному праві — позивача).

Брат-суддя, мабуть, просто не міг проголосувати не на користь рідного брата-позивача. Якими б мотивами він під час цього не керувався, будь-яке рішення будь-якого суду у будь-якій країні безумовно було б скасовано як нікчемне, необ'єктивне. Принцип об'єктивності (особистої незацікавленості, неупередженості, незалежності, безсторонності судді, повноти і всебічності розгляду справ) є фундаментальною, стрижневою основою правосуддя (ст. 4 Закону України «Про Конституційний Суд України», ст. 6 Закону України «Про статус суддів», ст. 22 Кримінально-процесуального кодексу України, ст. 15 Цивільного процесуального кодексу України), а прямі родинні зв'язки судді з однією із сторін чи її представником є обставиною, що безумовно виключає можливість участі судді у розгляді тої чи іншої справи і тягне за собою безспірний відвід чи самовідвід, який є обов'язком такого судді (ст. 54 — 57 Кримінально-процесуального кодексу України, ст. 18, 20 — 23 Цивільного процесуального кодексу України, ст. 20 Арбітражного процесуального кодексу України, ст. 6 Закону України «Про статус судді»).

Конституційний Суд України здійснює судочинство разом з судами загальної юрисдикції (ст. 124 Конституції України) і є невід'ємною складовою вітчизняного правосуддя. Зазначене кардинальне правило судочинства він сам закріпив у пункті 2 §37 Регламенту: «Суддя Конституційного Суду України не може брати участь у розгляді справи, якщо є сумніви щодо об'єктивності судді у вирішенні справи внаслідок його родинних або подружніх відносин із учасниками конституційного провадження, їх представниками чи з інших обставин, які дають підстави сумніватися в об'єктивності судді.

За таких обставин суддя Конституційного Суду України заявляє самовідвід до початку розгляду справи».

Мал. Анатолія АНДРЄЄВА.

Суддя — рідний брат учасника конституційного провадження, уповноваженого суб'єкта права на конституційне подання не тільки не заявляв самовідвід, не тільки активно, по-братськи, виборював його правову позицію під час тривалих засідань, а й своїм голосом вирішив долю всієї справи.

У правовій практиці молодої держави виник безпрецедентний юридичний факт, який, мабуть, не має аналогів і у світовій конституційній юстиції. Суд ухвалив обов'язкове до виконання на території України, остаточне і неоскаржуване рішення, яке вочевидь є незаконним (упередженим, необ'єктивним).

Передбачивши самовідвід судді, ні закон, ні Регламент не надали права на відвід його іншим суддею Конституційного Суду України чи учасником конституційного провадження. Саме тому я очікував півроку заяви про самовідвід і мав намір поставити окреслену проблему під час вирішального голосування. Але штучно був позбавлений такої можливості, як і законного права на окрему думку. А сама проблема перетворилася на юридичну пастку, вихід з якої у законодавстві не передбачений і потребує термінового правового врегулювання.

8. Концепція для конституційного розв'язання поставленого у поданні народних депутатів питання, правова схема для його справжнього конституційного вирішення Суду пропонувались. Принципи, дух і буква Конституції України, маючи на меті захист абсолютного права на життя людини, не виключають смертну кару як вид покарання, а стверджують її у вкрай обмежених випадках, про що свідчить спеціальний та системний аналіз відповідних положень преамбули та статей 1, 3, 8, 21, 22, 24, 27, 28, 63, 64, 92, 102, 104, 116, 157 Основного Закону. Особливої уваги тут заслуговує положення частини першої статті 8 Конституції України про верховенство права, з якого прямо і випливає сформульована у статті 27 норма «кожна людина має невід'ємне право на життя». Право фундаментальної справедливості містить і низку інших природних прав і принципів, не всі з яких знайшли відображення в Конституції України, але підлягають застосуванню відповідно до частини першої статті 8 самого Основного Закону.

Серед них наявні — природне право людини на «кровну помсту», яке держава з часом унормувала у позитивних законах і взяла його здійснення на себе (з цим давно погодились і суспільство, і носії права на життя), і принцип еквівалентності покарання скоєному злочину (рівності відплати за здійснене), що випливає з логіки права, має бути діючим стрижнем будь-якої правової системи, показником її розумності, праведності, гуманності, моральності і скасуванню не підлягає. Абсолютне покарання у мирний час еквівалентне тільки абсолютному злочину (умисному вбивству за обтяжувальних обставин), а у воєнний — ще й деяким іншим злочинам, визначеним законодавцем.

Отже, положення статей 58, 59, 60, 190^1 Кримінального кодексу України у частині призначення смертної кари є неконституційними, тобто суперечать частині першій статті 8 Основного Закону, оскільки сформульований у них склад злочину переважно не є абсолютним. Щодо статті 93 названого кодексу, то вона містить чітко викладений склад абсолютного злочину (умисне вбивство з корисливих мотивів; з хуліганських мотивів; вчинене у зв'язку з виконанням потерпілим службового або громадського обов'язку; двох або більше осіб; жінки, яка завідомо для винного була в стані вагітності; вчинене з особливою жорстокістю або способом, небезпечним для життя багатьох осіб; вчинене з метою приховати інший злочин або полегшити його вчинення, а також поєднане із зґвалтуванням; вчинене особливо небезпечним рецидивістом або особою, яка раніше вчинила умисне вбивство; вчинене на замовлення; вчинене за попереднім зговором групою осіб або організованою групою), еквівалентного йому абсолютного покарання і не входить у суперечність з жодним положенням Конституції України. При цьому мається на увазі, що законодавець внесе відповідні зміни та доповнення і до статті 24, і до статті 93 Кримінального кодексу України з урахуванням тих складових абсолютного злочину, які наявні у статтях 58, 59, 60, 190^1 Кримінального кодексу України.

Але для застосування такої правової схеми Конституційний Суд України повинен був сприйняти хоча б деякі доктрини юснатуралістичного праворозуміння. На жаль, більшість суддів до таких концептуальних зрушень ще не готові.

А з позицій чесного, неупередженого, незалежного позитивістського, нормативістського правоусвідомлення (вони у Суді теж пропонувались) всі поставлені народними депутатами під сумнів статті Кримінального кодексу України є конституційними, тобто не суперечать жодному з нормативних положень Конституції України. Але смертні вироки не можуть виконуватися до законодавчого врегулювання цього процесу.

За помилкове скасування смертної кари Україна ще довго буде нагромаджувати зло і розплачуватись життям невинних — і здорових, і хворих, і старих, і немовлят.

Такими є деякі роздуми судді Конституційного Суду України, який залишився вірним духу, принципам і нормам Основного Закону держави. Наголосимо, що, пам'ятаючи слова складеної в 1996 році присяги, рішення не підтримували ще 8 суддів. Тому висловлені у статті звинувачення в нехтуванні Конституції поширюються лише, хоч і на невеличку, але все-таки більшість у 10 осіб, що проголосували за вочевидь неправедне рішення.

Олександр МИРОНЕНКО,
суддя Конституційного Суду України,
доктор філософських наук, професор,
член-кореспондент Академії
правових наук України,
заслужений діяч науки і
техніки України.

ОГОЛОШЕННЯ

1 марта 2000 г. состоится годовое общее собрание акционеров АОЗТ чулочная фабрика «РУБЕЖАНКА».

Форма проведения — очная.
Начало собрания — 9 часов.
Начало регистрации — 7 часов.
Место проведения — чулочная фабрика «Рубежанка», Луганская обл., г. Рубежное, ул. Освободителей, 108.

Повестка дня:

1. Отчет администрации фабрики о результатах финансово-хозяйственной деятельности общества за 1999 год и определение основных направлений деятельности на 2000 год.
2. Отчет ревизионной комиссии по результатам проверки финансово-хозяйственной деятельности общества за 1999 год.
3. Отчет совета акционеров о результатах финансово-хозяйственной деятельности общества за 1999 год.
4. Утверждение годового отчета и баланса общества.
5. Выборы совета акционеров и ревизионной комиссии общества.

При себе иметь сертификат акций, паспорт.

Администрация.

До уваги акціонерів ВАТ «Дубнонафтопродукт»!

Загальні збори акціонерів відбудуться 21 березня 2000 року об 14.00 за адресою: м. Дубно, вул. Страклівська, 18 а.

Реєстрація акціонерів здійснюється з 12.00 за місцем проведення зборів згідно з документами, які посвідчують особу акціонера чи його представника.

Порядок денний:

1. Звіт дирекції про фінансово-господарську діяльність товариства за 1999 рік.
2. Звіт ревізійної комісії.
3. Організаційні питання.

Довідки за телефонами: (03656) 4-16-97, 3-10-43.

Дирекція товариства.

До відома громадськості

ЗАТ «Спецнафтагазремонт»

звернулося до Національної комісії регулювання електроенергетики України з проханням про видачу ліцензії на здійснення підприємницької діяльності, пов'язаної з постачанням за нерегульованим тарифом природного газу на території України.

310052, м. Харків, а/с 21
пр. Правди, 5, під. 3
тел. (0572) 303-888
факс (0572) 303-863

До уваги акціонерів!

Скликаються загальні збори АТ завод «ЕЛЕКТРОТЕРМ»

Порядок денний:

1. Звіт про результати роботи за 1999 р.
2. Внесення змін до статуту.
3. Дивіденди.
4. Різне.

Збори відбудуться 25 лютого 2000 р. о 12-й годині за адресою: м. Харків, вул. Громадянська, 19.

Правління АТ.

Арбітражним судом Житомирської області (262014, м. Житомир, вул. М. Бердичівська,25) порушена за заявою Житомирської філії АБ «Укрпрофбанк», правонаступником якої є Житомирська філія АКБ «МРІЯ», справа № 10/192-б про банкрутство сільськогосподарської екологічної асоціації (юр. адреса: м. Житомир, вул. Соколовська,20, кв.127, поточний рахунок № 26006300598001 в Житомирській філії АКБ «МРІЯ», МФО 311346).

Претензії кредиторів та заяви санаторів приймають протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Шановний акціонер ВАТ «Волинь»!

Повідомляємо, що компанія «Фоіл Юкрейн Інвестментс Сайпрус Лімітед», яка володіє 10182596 акціями ВАТ «Волинь», що становить 36,3% статутного фонду ВАТ «Волинь», є ініціатором позачергових зборів акціонерів, які відбудуться 10 березня 2000 р. о 14-й годині

за адресою: м. Здолбунів, Рівненська обл., вул. Шевченка,1, актовий зал ВАТ «Волинь».

Порядок денний:

1. Звіт правління про результати фінансово-господарської діяльності акціонерного товариства за 1998 та 1999 роки та їх затвердження.
2. Звіт ревізійної комісії акціонерного товариства про результати проведення перевірок фінансово-господарської діяльності акціонерного товариства за 1998 та 1999 роки та їх затвердження.
3. Затвердження статуту ВАТ «Волинь» у новій редакції.
4. Затвердження внутрішніх положень акціонерного товариства в новій редакції:

4.1. Затвердження положення «Про спостережну раду ВАТ «Волинь».
4.2. Затвердження положення «Про правління ВАТ «Волинь».
4.3. Затвердження положення «Про ревізійну комісію ВАТ «Волинь».

5. Відкликання та перевибори членів ради товариства ВАТ «Волинь».
6. Відкликання та перевибори членів ревізійної комісії.
7. Затвердження реєстратора акціонерного товариства.

Початок реєстрації акціонерів або їх представників (за дорученням) — з 10.00 до 13.30 за тією самою адресою. При собі мати документ, який посвідчує особу.

Контакті телефони: 220-87-23

Миколаївська дирекція банку «Україна»

реалізує заставлене майно:

Машини плосков'язальні ПА-8-33;
Автомати панчішношкарпеткові ОЗДСУ;
Автомат круглов'язальний «Гама» 105/143;
Прес гладильний;
Холодильник промисловий ПХ-110 (корисний об'єм холодильної камери м^3 —110, температура холодильної камери (при температурі зовнішнього повітря -40...+40 градусів за Цельсієм) -20 + 13 градусів;
Термопластавтомат Д-3138;
Термопластавтомат Д-3140.
Адміністративна триповерхова будівля в Миколаєві (загальна площа 1204 кв. м.).

Звертатися за тел. (0512) 39-79-44, 39-79-15.

Одесский морской торговый порт продает сухогруз «Олег Томас»

Год постройки: 1992 г., Россия, г. Навашино
Тип: «Волжский», укороченное
Длина — 99,6 м, ширина — 16,75 м, высота борта —5,5 м
Класс Регистра КМ ★ III СП
Грузоподъемность: 3017 т
Дедвейт: 3265 т
Документы Регистра до 28.10.99 г.
Идея цены: эквивалент 600 000 долл. США (начальная)
Срок приема заявлений — до 28.01.2000 г.

Обращаться по телефону: (0482) 729-42-14 с 8.30 до 17.30. факс: (0482) 22-61-71.

Арбитражный суд Донецкой области (г. Донецк, б-р Пушкина,34) возбудил дела:

1. № 24/295 Б о признании банкротом общества с ограниченной ответственностью «Донецкколторг», юридический адрес: 84112, Донецкая область, г. Славянск, ул. Чубаря, 3, кв.42, р/с 26006980275 в Славянском отделении Укрсоцбанка, МФО 334226, код 23770516.

2. № 24/296 Б о признании банкротом частного предприятия «Сопряжение», юридический адрес: 84145, Донецкая область, г. Славянск, пос. Николаевка, ул. Мира,3, кв.92, р/с 26004301546 в Славянском отделении АКАПБ «Украина», код 24157488.

Требования кредиторов и заявления санаторов принимаются в течение одного месяца со дня опубликования.

Арбітражний суд Вінницької області (21100, Вінниця, Хмельницьке шосе, 7) порушив справи про банкрутство:

№ 275/10-560, Широкогребельского ССТ (с. Ш. Гребля, Хмільницького району Вінницької обл.; р/р 26008202119001 в АК АПБ «Україна», Хмільник, МФО 302344, код 01742548);

№ 274/10-559, Березнянського ССТ (Хмільник, вул. Пушкіна, 133; р/р 26001202064001 в АК АПБ «Україна», Хмільник Вінницької обл., МФО 302344, код 01742519).

Заяви кредиторів та санаторів приймають протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Арбітражний суд Чернівецької області (274010, м. Чернівці, вул. О. Кобилянської, 14) порушив справу № 2/411-206/6 про банкрутство малого приватного підприємства «ТВК». Юридична адреса: 58000, м. Чернівці, бул. Героїв Сталінграда, 4а/60; п/р 26006017187 у відділенні Укрексімбанку у м. Чернівці, МФО 356271.

Претензії кредиторів і заяви санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Арбитражный суд Кировоградской области (316022, Кировоград, ул. Луначарского, 29) возбудил дело № 05-01/1448/6-156/8 от 27.10.1999 года о банкротстве Оптово-торговой ассоциации облпотребсоюза «Облкооппромтовары», Кировоград, ул. Уфимская, 11; р/с № 26005101013014 в АБ «Укоопспілка», Кировоград, МФО 323550, ОКПО 01755404.

Арбитражный суд Кировоградской области (316022, Кировоград, ул. Луначарского, 29) возбудил дело № 05-01/1448/6-156/8 от 27.10.1999 года о банкротстве Оптово-торговой ассоциации облпотребсоюза «Облкооппромтовары», Кировоград, ул. Уфимская, 11; р/с № 26005101013014 в АБ «Укроопспілка», Кировоград, МФО 323550, ОКПО 01755404.

Арбітражним судом м. Києва порушено справу про банкрутство приватного товариства «Трейдстар» (м. Київ). Справа № 16/680-6 від 07/12/99 р.

Просимо всіх можливих кредиторів, санаторів подати заяви у місячний термін з дня публікації оголошення.

Арбитражным судом Харьковской области (310022, г. Харьков, пл. Свободы, 5, Госпром, 8-й под.) возбуждены дела о банкротстве следующих предприятий:

ООО «Театральные встречи» (ОКПО 14067835, адрес: 310057, г. Харьков, ул. Сумская, 25, р/с 260060012502 в АКРБ «Регион-Банк», МФО 351254), дело № Б-5196/7-71;

ООО «И. С. К.-ЛТД» (ОКПО 14366963, адрес: 310002, г. Харьков, ул. Пушкинская, 56, р/с 260060012502 в АКРБ «Регион-Банк», МФО 351254), дело № 8047/7-71.

Арбітражний суд Херсонської області (73000, м. Херсон, вул. Горького, 18) порушив справу № 5/215-Б про визнання банкрутом приватного підприємства «Омега» (юридична адреса: 74700, Херсонська область, смт Нижні Сірогози, вул. Леніна,132а); розрахунковий рахунок 260053012 в Іванівському відділенні № 5342 Херсонської області Державного спеціалізованого комерційного ощадбанку України.

Претензії кредиторів приймаються у місячний термін з дня публікації оголошення.

Арбітражний суд Кіровоградської області (316000, м. Кіровоград, вул. Луначарського, 29) порушив справу № 05-01/1513/3-166 від 03.08.99 р. про банкрутство МП «Будівельник» (317650, Кіровоградська обл., Голованівський район, смт Побузьке, вул. Вокзальна; р/р № 000468401 в АКБ «Україна» смт Голованівськ, МФО 323345).

Претензії кредиторів та заяви можливих санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Арбітражний суд Львівської області (м. Львів, вул. Личаківська, 81) порушив справу № 2/1857—23/364 про банкрутство дочірнього підприємства «Форте» акціонерного товариства закритого типу «Фор Сат» (м. Львів, вул. Наукова, 7-а; р/р 2600030177 у Залізничному відділенні № 6319 ОБ України, МФО 385048, код 23273968).

Претензії кредиторів та заяви санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Арбітражний суд Івано-Франківської області (284000, м. Івано-Франківськ, вул. Грюнвальдська, 11) порушив справу № Б-9/665 про банкрутство ВТО «Друб і К» (Україна, м. Івано-Франківськ, код ЗКПО 13643679; р/р 26009006301000 в АКБ «Західбудгазбанк» м. Івано-Франківськ, МФО 336291).

Претензії кредиторів та можливих санаторів приймаються арбітражним судом протягом місяця від дня опублікування оголошення.

Арбітражний суд Вінницької області (287100, м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе,7) за заявою ДПІ у Козятинському районі порушив справу про банкрутство ТОВ «Коло Д» (287020, Вінницька область, м. Козятин, вул. Васьковського,17, р/р 26001200207001в Козятинському АПБ «Україна» МФО 302117, код 00140957).

Претензії кредиторів та заяви санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Бум вроди, ніби бунт природи

Усі привабливі жінки поділяються на просто привабливих жінок та камікадзе. Жінки-камікадзе з несамовитістю хемінгуеївських солдатів нищать суперниць. Саме вони беруть участь у конкурсах краси. І навіть ідуть на те, щоб на очах у всіх їх визнавали гіршими за когось...

19 панянок, які брали участь у фіналі щорічного конкурсу «Студентська красуня Києва-99», — з тієї самої породи. Вдягнені у біле (щось середнє між язичницькою сорочкою та пеньюаром), вони з відчайдушністю Орлеанської Діви падали на нестерильну підлогу. Звивалися і робили «місточки», втілюючи задум постановника (режисер В'ячеслав Матвєєв).

Потім у купальниках кольору південного неба і білих простирадлах на плечах дівчата грали черговий фарс. Цей жанр для таких конкурсів найоптимальніший. Немудряще дійство, приправлене пафосом, сприймалося як щось само собою зрозуміле.

Щоб спростувати думку, буцім на ці конкурси приходять лише ексгібіціоністи — з одного боку та вуаєристи — з другого, організатори провели ще один тур. Інтелектуальний, так би мовити. Виявилося, знак рівності між поняттями «студентка» та «ерудитка» можна ставити з великою натяжкою. (Справедливіше було б відмінити ці інквізиторські тортури на конкурсах красунь у всьому світі.)

І це, і все інше було за звичною калькою шоу. Хіба що до шуб (виробництва хутрофірми «Тисмениця» — багаторічного спонсора лотереї «Голосу України») додалася неандертальська хутряна білизна. А Михайло Поплавський, який напередодні оголосив на всю країну, що більше не виходитиме на сцену, своєї обіцянки не дотримав.

...Скепсис — надмірно жорстока річ, коли когось намагаються упхати в рамки такої ефемерної категорії, як врода. Почесний голова журі, він же — київський міський голова, Олександр Омельченко був гострий на слово. Оглянувши всіх присутніх, він із задоволенням зазначив: приємно усвідомлювати, що на сцені всі жінки його і у залі теж його. Тим самим ніби примирив непримиренний жіночий клас.

На жаль, ця щирість не втішила учасниць, ображених вердиктом суддів. Бо ж кожна вважає себе найгіднішою і не заспокоюється банальним, мовляв конкурс — це лотерея.

За «слонів» ощасливлені дякували спонсорам та організатору — управлінню у справах сім'ї та молоді міськдержадміністрації.

Якщо чесно, ця градація для життя не така вже й істотна. Усі 19, отримавши вузівські дипломи, матимуть паралельну професію красунь-камікадзе. Час від часу, доклеюючи нові фото у портфоліо, вони вестимуть бої за серйозніші вершини. Усі навколо вважатимуть, що їм, гарним, легше. Хоча я так не думаю. Та кожен при своєму.

Ольга КЛЕЙМЕНОВА.

А серед тих, кого успіх не обминув, були Ірина Ткаченко («Міс Чарівність»), Єва Демченко (приз ректорських симпатій), Наталка Свиридовська («Міс ТБ»). «Перша віце-міс» — Ольга Демидова, «Віце-міс» — Зоряна Запальська, і, нарешті, «Міс Студентська красуня» — Тетяна Орішака. Та найбільше пощастило Євгенії Поповій, яка завоювала три титули: «Міс глядацьких симпатій», «Міс ВВ» і «Міс Фортуна».

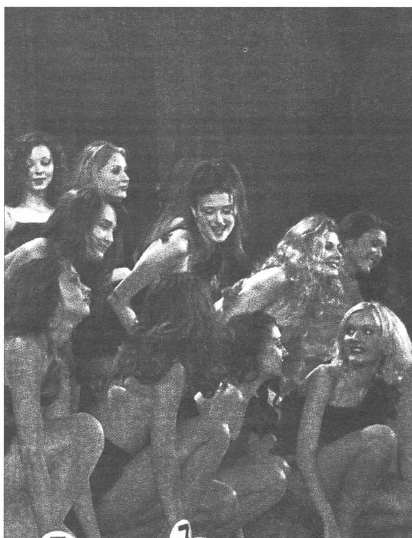

Фото Михайла ЛІВАНДОВСЬКОГО.

Ще танцюватимеш, Миколо!

(Початок на 1-й стор.).

Чужі ноги надто дорогі

Лише через півроку Тетяна Пилипівна, мати Миколи, забрала сина з лікарні. Він уже тоді хотів «бігати». Прочитав в одному журналі, що таке можливе навіть у його становищі. Треба лише мати спеціальні протези. Виготовляє їх німецька фірма «Otto Bock». Кращої конструкції, кажуть фахівці, ще ніхто не придумав. Та коли Добрянський дізнався про ціну, засмутився: таких грошей у них з мамою не було.

Тетяна Пилипівна розповіла про все заступнику голови правління місцевого господарства Миколи Мельнику. Він не раз приходив їм на допомогу. Через деякий час Микола Євтихович зустрів її: «Ми радилися на правлінні, кошти справді чималі. Виділити всю суму господарство не зможе, але на половину можете розраховувати».

Добрянські подякували, та й знову зажурилися. Бо й половина вартості протезів їм була не під силу. «Жив би тато, — якось вирвалося в Миколи, — може, щось придумав би, а так...» Батька вони поховали, ще коли хлопець навчався у школі. Той трагічно загинув у автокатастрофі. У мами заощаджень не було. А якщо з'являлася якась копійка, не знала, як її ділити. Молодший син Тарас, нині він у дев'ятому класі, теж інвалід. У нього рідкісне захворювання —нецукровий діабет. Лікуватися доводиться дорогими препаратами здебільшого іноземного виробництва. Коли я напередодні Нового року зустрічався з Добрянськими, Тетяна Пилипівна в розпачі сказала: «Залишився останній флакон ліків, купити немає за що, як далі бути?..»

Тараса, інваліда-чорнобильця, лікують препаратом «Адіуретін-СД». Кажу це для тих, у кого, можливо, є змога підтримати хлопчину.

Невдовзі після того, як «Голос України» розповів про Добрянського, він отримав листа з Києва. На конверті значилася адреса Центру соціальної реабілітації інвалідів афганської війни. Хлопець прочитав написане — і очам не повірив. «Наш центр, — йшлося в листі, — виготовляє протези для верхніх і нижніх кінцівок за німецькою технологією фірми «Otto Bock». Ми також є офіційними представниками цієї фірми в Україні».

Найголовніше було далі: «Дізнавшись про вашу біду із газети «Голос України», ми не могли не відгукнутися на неї. Якщо не буде протипоказань лікарів, протези для вас виготовимо безплатно». Директор центру Олександр Морозов, який підписав листа, запрошував Добрянського приїхати за вказаною адресою для проведення медогляду.

...З Києва Микола повертався не у кращому настрої. Мати, яка завжди з ним, заспокоювала: «Не хвилюйся, — казала, — найважче у тебе вже позаду».

Невдовзі після того, як «Голос України» розповів про Добрянського, він отримав листа з Києва...

У столиці його не розчарували. Підібрали конструкцію протезів, що найбільше підходять для його кінцівок. Але їх, кінцівки, треба було підготувати для такого «взуття». Одне слово, на Добрянського чекала ще одна операція.

Оперували його у Вінниці —у філіалі Дніпропетровського інституту відновлення працездатності інвалідів. Тоді й запропонували виготовити протези. «Навіщо відмовлятися, — подумав хлопець. — Матиму двоє, що краще». Дуже скоро із протезного заводу (він розташований у місті над Бугом) привезли йому чужі «ноги». На жаль, навчитися ходити на них він так і не зміг. «Стопа у них, як камінь, — каже Микола, — зовсім нерухлива. У «колінї» не згинаються. Я постійно падав».

Одного разу падіння ледве не закінчилося бідою. Хлопець так забився, що перелякана мати після того заборонила йому користуватися протезами.

На радощах ледве не побіг

Майже щоразу, коли Микола з матір'ю збиралися в дорогу — чи до Вінниці, чи до Києва, — їм надавали транспорт. Тетяна Пилипівна слів не знаходить, щоб висловити за це подяку керівникам господарства. Вдруге в Києві їм довелося затриматися довше: у столиці провели майже два тижні. Поки майстри виготовляли протези, Миколу вчили ходити.

— Тільки-но я приміряв протези, — згадує хлопець, —не повірите, ледве не побіг на радощах — вони видалися такими зручними. Конструкція така, що впасти неможливо. А легенькі — не рівня тим, що вдома лежать.

Тепер із столиці він повертався із зовсім іншим настроєм. Здається, такого вияву уваги не відчував ніде. У Центрі соціальної реабілітації інвалідів йому подарували аж дві надії. Пообіцяли, коли навчиться ходити, виготовити ще досконаліші протези. А найголовніше, лікарі сказали, що через рік-півтора він зможе забути про милиці. Їх замінить палиця. Потім і без неї обходитиметься.

До аудиторії його заносили на руках

До служби в армії Микола навчався у Вінницькому політехнічному технікумі. Опановував спеціальність техніка-механіка з обслуговування і ремонту автомобілів і двигунів. Ця справа йому найбільше до душі.

Але навчання довелося перервати, бо призвали до війська. Трохи підлікувавшись, продовжив вчитися на заочному відділенні. Найбільше клопотів мав під час захисту диплома. Пересуватися міг лише на інвалідному візку, а в приміщенні для цього жодних пристосувань. Зупинявся біля східців при вході і чекав. Студенти і навіть викладачі брали його на руки і так заносили до аудиторії. Юрій Кукурудза та Віктор Момет, викладачі технікуму, виготовили спеціальну креслярську дошку: стояти за кульманом нарівні з усіма він не міг. Хоч як було важко, таки здобув свою перемогу. Тепер він — дипломований фахівець.

Вона поїхала...

У лікарні (про це йшлося у попередній публікації) Микола познайомився з молодою вродливою дівчиною. Наталя теж тоді проходила курс лікування. До нього в палату приходила навіть тоді, коли виписалася з лікарні. Одного разу Микола запитав її: «Навіщо я тобі?». Вона ніби чекала цього: «Піду за тебе заміж...»

Одразу після весілля, яке святкували в Миколиному селі, я зустрічався з молодятами. Вони почувалися щасливими. Наталя, хоч і міська дівчина, швидко призвичаїлася до села. Поралася на городі. Навіть навчилася корову доїти. Не дівчина — вогонь, все горіло в її руках. Миколі добре було з нею.

Але цього разу не застав її в оселі Добрянських. Ми розмовляли з Миколою і Тетяною Пилипівною більше години. Ще деякий час сиділи за столом: хлібосольні господарі інакше з хати не випустили б. Раз по раз я подивлявся на двері, та молода господиня так і не з'явилася на порозі. Ім'я дівчини мої співрозмовники не називали. Лізти в душу з розпитуваннями не став. Пізніше від односельців Добрянських довідався: Наталя повернулася до батьків...

Представники залізниці всіляко намагаються уникнути відповідальності за те, що сталося. З їхньої вини не раз відкладали судові засідання. Зрештою, Тетяна Пилипівна уже не сподівається на справедливе рішення. «Бог їм суддя, — змахує сльозу згорьована жінка, — сина мені вони все одно не поставлять на ноги».

Віктор СКРИПНИК.

Вінницька область.

На знімку: Микола Добрянський зі своїм ангелом—матір'ю.

Фото Олександра ЛАПІНА.

Майдан Незалежності

Колишній дизайнер, а нині прихований безробітний Андрій Нетудихата почувався, як ніколи, файно. Щойно він закінчив таку собі ліву халтурку: відремонтував електропроводку, переніс 3 розетки і таке інше... А тому глибоко внутрішню кишеню піджака приємно зігрівали новенькі 15 «зелененьких». Правда, роботи зроблено було аж на півсотні, проте Андрій не ремствував, а совісний хазяїн, так би мовити, для компенсації, викотив шикарну, аж на дві пляшки, поляну...

Отож настрій у дизайнера був найчудесніший, і коли у вікні тролейбуса з нічної пітьми золотавим сяйвом куполів вихопився новітній красень — Михайлівський Золотоверхий, у душі Андрія могутнім ейфорійним хором заспівала невимовна радість, гордість та захоплення. Тролейбус завернув за ріг і тихо покотився фінішною прямою до кінцевої — головної площі держави. Якась тривожна нотка інстинктивно, підсвідомо певним дисонансом уплелася в мереживо урочистої музики і дедалі гучніше хрипко перекривала торжество гармонії. Раптом Нетудихату осяяло, і вмить ніби хтось вимкнув оту надокучливу хрипучку: Андрій обережно витяг з кишені бакси і непомітно засунув у шкарпетку на лівій нозі.

Колишній дизайнер неквапом урочисто плинув у нещільній вечірній юрбі, милуючись професійним оком красою оновленого Хрещатика, і відрізнявся від інших хіба що ледь помітною втомленою ходою. Він як громадянин вільної незалежної держави був впевненим та спокійним...

— Ну що, громадянине, пройдемо?! — почув романтик та мрійник одночасно з ненав'язливим «дотиком» з боків. Андрія підхопили під руки двоє «шмаркачів» у погонах і повели до опорного пункту, в знаменитій підземній «трубі», навмисно шарпаючи в різні боки, немов той у дим п'яний. Випадкові перехожі мабуть так і подумали, адже затриманий абсолютно недоречно до ситуації посміхався. А Нетудихата просто згадав епізод далекої молодості, коли в армії вперше потрапив на гауптвахту. Розумний та кмітливий солдатик запхнув за халяву цілу купу сигарет та сірників і, коли черговий наглядач зазирнув у віконце щільно набитої арештантами камери, заволав, як навіжений: «Пожежа!».

Мал. Володимира КАЗАНСЬКОГО.

Опорний пункт був порожній, і двоє охоронців порядку поспішали скористатися відсутністю свідків.

— Хто такий, де працюєш, звідки йдеш, що у валізі?! — сипалося навперебій.

— Безробітний я, — неквапом впевнено відповідав дизайнер, — ось документи. А йду з халтури —електрик я.

— А де ж гроші?! — аж зойкнули хлопці в унісон.

— Немає грошей, роботу не закінчено і хазяїн ще не розрахувався, — оптимістично збрехав Андрій, — хоч обшукайте!

— Авжеж, обшукаємо, — почув похмуре, і ось уже дріб'язок та ключі з кишень і робочий мотлох з валізи опинились на столі.

— То, кажеш, грошей нема?! — втрачаючи інтерес до «клієнта» силувалися бундючитися юнаки. — А якщо до витверезника відправимо?

— Відправляйте, платити все одно нема чим і вирахувати ні з кого! — спокійно, випромінюючи щирість, парирував Андрій. І поки, зморщивши чоло, правоохоронці кисло копирсалися в інструментах, Нетудихата уявив собі, як просто над його головою хутко мчать опелі та мерседеси з мітсубішами наввипередки. Хіба можна було ще років десять тому подібне собі уявити?!..

Врешті, це був його день. Андрія відпустили ще задовго до останньої електрички. Він навіть не дуже ображався — хлопці залишили собі на пам'ять лише новенький набір викруток... А що було б за соціалізму, думав він?! Штраф, лист на роботу, зняття премії та з черги на квартиру, а може, й персональна справа на парткомі... А якби дізналися про ліві заробітки з метою наживи — борони, Боже!

Врешті, досить вигідно бути безробітним, подумалося п'яненькому Нетудихаті, коли відчув легке лоскотіння лівої гомілки цупкими заокеанськими купюрами. «Майдан Незалежності, наступна — Льва Толстого», — рознеслося вагоном. Андрій Нетудихата про всяк випадок міцно затиснув ногами валізу і, як справжній володар власної долі, пошепки наказав: «Ну, вперед, поїхали!»

Юрій БОЛЬШАК.

Байка

Вовки і Пси

Унадивсь до отари Вовк.
А Пси на ту біду
якраз симпозіум проводили
учений
про Вовчі набіги, потрави
незліченні,
як те обгрунтувать
і правильно навчати
собачу зміну молоду.
Аналіз, графік, реферати —
весь науковий антураж.
А суперечки! Попотіли аж...
На той час у Кошарі
Лишилось півотари.
Був Вовк один,
тепер уже — Вовки!
Овечки гвалт кричать,
а Пси оторопілі
ніяк не згодяться,
як правильно стрілять,
аби потрапити у цілі.
Ах, горе з розуму, бери його чума.
Де слів багато, діла там нема.

«Ез. Оп & К°. Байка». XI. 1999 р.

А... Волки все-таки Овец в леса таскают

І. А. Крилов, 1833 р.

Демократичне свинство існує, а у свиней його чомусь немає?!

Епітафія

Спи спокійно, дорогий друже, тебе застрелили помилково!

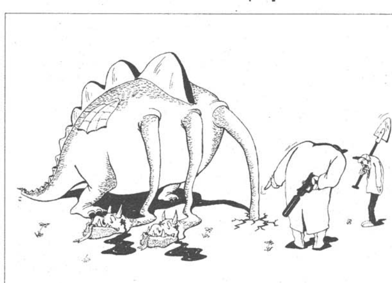

Мал. Сергія ГОРОБЦЯ.

Казка

Складна словесність
(злодійський жаргон)

Слово **демократія** досі перекладалося і розумілося як складове з двох інших — **народ і влада**, і тому означало **владу народу**. Або **владу над народом**. Залежно від того, де яка вона. Демократія.

І ніхто не заперечував ні переклад, ні розуміння. Навіть якщо не всі погоджувалися. Не з нею, такою демократією, а з таким її тлумаченням.

Ми не згодні також. Адже, розтлумачивши належним чином закони Лікурга спартанського і Солона афінського, змушені зізнатися, що тут справді не все так, як хочеться деяким. Нашим демократам.

І тому вважаємо: поняття **демократія** складають не два слова, а три. Причому вони не мають нічого спільного з двома названими. Слово **демократія** — це зведені воєдино початки трьох слів, які складають ціле речення. Але українською мовою. Саме українською, оскільки українці (мислячі) є прямими нащадками давніх греків. Тобто тих самих спартанців і афінян.

А речення це ось яке: **Де можна красти.** Що в перекладі російською звучить так само і означає те саме: **Где можно красть.**

Це так само правильно, як наше тлумачення слова Дніпро, що складається із давньослов'янських — **дно** і **поріг** і означає — **річка з порогами на дні.** Адже Дніпро тоді був не рівня теперішньому, і пороги не так виднілися, як давалися взнаки. А звук «г» в слові **поріг** редукувався, зник, як у нашому тут слові **где.** Або в нашому таки слові **Еллада**, похідному від **Геліоса**, сонця.

Стосовно знака питання, який нібито повинен бути в кінці речення, то він там, зрозуміло, ні до чого. Бо речення це не питальне **(запитувальне)**, а стверджувальне, усталене: адже всі знають — де! Зрозуміло, де — там, де є така демократія. А де така демократія є? Звичайно ж, не в Спарті і не в Афінах. Тому що їх (тих) давно вже немає.

Отож, **там** вона, така демократія, **де** тільки й могло вийти **таке** словосполучення.

У нас, значить. Бо більше ніде.

Мирослав МИЛОРАДОВИЧ.

7 мішків гречаної вовни

Мал. Володимира КАЗАНСЬКОГО.

Закономірний успіх

Після того, як газету, що посідала в рейтингу найпопулярніших друкованих видань Бананового Маразмадору 98-ме місце, почали продавати за ціною, нижчою від вартості туалетного паперу, вона зайняла перше місце.

Оголошення

Заможним людям даю вкусити пиріжок із лівером.

Реклама

Панове! До магазину "Все для нових українців" надійшли у продаж посвідчення, що підтверджують вашу недоторканність.

На радість автомобілістам

Надзвичайно економний автомобіль розробили академіки Кизяківського НДІ. Нове авто не витрачає ані краплини бензину. Тепер академіки сушать голови над тим, як би ще примусити цей автомобіль рухатися.

Олександр ПЕРЛЮК.

Року кінець — справі вінець!
Економтест

1. Дехто винен вам чималу суму грошей і не повертає попри численні нагадування.

Ваші дії:

— заспокоїтеся, коли той повідомить, що у зв'язку з приходом 2000 року, він простив вам свій борг;

— подасте на боржника у суд;

— наймете вибивал.

2. Ви — рядовий співробітник, організація не розрахувалася з вами за цілий рік.

Ваші дії:

— і далі працюватимете безплатно;

— безмовно підете у відпустку за власний рахунок;

— викриєте свою дирекцію у ЗМІ, після чого вам таки видадуть гроші, але у вигляді вихідної субсидії.

3. Ви — керівник. Дізнавшись якимось чином, що на підприємство надійшли гроші, персонал вимагає видати йому зарплату.

Ваші дії:

— всіх звільните;

— перекажете ці гроші до банку, де є членом правління;

— розрахуєтеся з колективом власною продукцією —канцелярськими скріпками.

4. Ви заборгували за квартиру та комунальні послуги — навіть забули, за який термін.

Ваше рішення:

— і нехай, на вулицю все одно не викинуть, а опалення та каналізацію в окремій квартирі вимкнути не можна;

— заплатите за тарифами 1985 року;

— надасте довідку, що ви — ветеран Полтавської битви (з боку Мазепи).

5. Ви — мер. У міському бюджеті не вистачає коштів на утримання медичних установ.

Ваші дії:

— переведете всіх хворих на самолікування, самообслуговування та самоспоживання;

— поставите власний друкарський верстат для випуску місцевих грошей;

— разом з усією адміністрацією принципово відмовитеся від зарплати, поки її не отримають усі городяни.

6. Ви — міністр. Уранці з'являєтеся на службу у чудовому настрої, раптом секретарка сповіщає новину: ваша країна — банкрут.

Ваша реакція:

— страшенно здивуєтеся: з чого б це?

— поміняєтеся з секретаркою вбранням і разом з нею через службовий хід чкурнете за кордон — до країни, де маєте валютний рахунок;

— очікуватимете підвищення в посаді.

А тепер підрахуйте свої бали. Якщо вам це вдалося, у вас є почуття гумору, зберегти яке бажано й у 2000-му!

Склав Савелій ЦИПІН.

Молода генерація: продовжуємо розмову

Не література втратила читача, а читач – літературу

Процес набуває віртуальних рис

Тепер усе інакше, ніж було донедавна. Література, критика та літературознавство перестали вважатися ідеологічною цариною. Держава дала письменникам спокій, одночасно відібравши в них не лише можливість друкуватися та розповсюджувати свої твори, але також позбавивши засобів до існування. Та найприкріше те, що на місці зниклої шкали цінностей соціалістичного реалізму не з'явилося нової, яка поєднувала б свободу творчості зі справжнім професіоналізмом. Критерії оцінювання стали набутком відразу багатьох інстанцій, корпорацій та угруповань, але не в плюралістичному сенсі, а в сенсі безапеляційності «останньої інстанції». Тому кожна інстанція — остання.

Літературний процес дедалі більше набуває віртуальних рис, щось на зразок сучасних виборчих технологій, самодостатніх й унезалежнених від самого народу. Іншими словами, наша «літературна карта» дуже неповна, щоб не сказати —спотворена. Тому увага широкого загалу, завдяки розкруткам і дешевим скандалам зосереджена на «бестселерах» Юрія Андруховича та Оксани Забужко, також неодмінно мусить поширитися на імена літераторів, які не видрукували більшість своїх творів або й досі не мають виданих книжок. І зокрема — на ті імена і книги, що цю неповноту хоч частково усувають.

Невдалі або відносно вдалі видання сучасної прози, що здійснювалися видавництвами «Час», «Генеза», «Козаки», «Український письменник», «Класика», уже дають підстави для серйозної розмови. Насамперед варто згадати «Щоденний жезл» Євгена Пашковського, «Вогненне око» Олеся Ульяненка, «Pro Domo Sua» В'ячеслава Медведя, «Новели нашого хутора» Андрія Кондратюка, «Діти Ніоби» Софії Майданської, «Дерево облич» Любові Пономаренко, «Книга плачів» Миколи Закусила та ще деяких інших. Доволі екзотично виглядає видавничий проект львівської «Кальварії» — рекламовані в «ПіКу» книжки виготовлені поки що в одному примірнику. Український читач ще може сподіватися на появу окремих видань Василя Портяка, Анатолія Щербатюка, Надії Тубальцевої, Валентини Мастерової, Валерія Ляхевича, Леоніда Кононовича.

Проблема не в талантах, а в ставленні до них. Вже стало звичним називати молодими 40-50-річних письменників, які щойно спромоглися на власну книжку. Коли ж за таких умов дійде черга до справді молодшого покоління? Хоча б до переможців щорічного міжнародного конкурсу молодих українських літераторів «Гранослов» (і не тільки). Це прозаїки Олена Конечна (Чернігів), Оксана Конак (Львів), Леся Мручківська і Володимир Соболевський (Київ) та поети Андрій Савинець (Житомир), Катерина Калитко (Вінниця), Оксана Кішко-Луцишина (Ужгород), Костянтин Коверзнєв і Богдан Чуприна (Київ). Зайвим буде нагадувати, що цей список міг би бути дуже довгим.

Ненормальність нашого літературного процесу полягає у відсутності його інфраструктури. Справа розповсюдження книжки є такою ж важливою, як її написання та поліграфічне втілення. Якщо цей ланцюжок десь переривається, відкривається простір для різного роду ідеологічних спекуляцій, хто справдешній постмодерніст, деміург чи традиціоналіст. Проте література пов'язана з повсякденними і навіть побутовими реаліями більше, ніж це може видаватися на перший погляд.

Найважче — залишитися собою

Мабуть, проблему треба ставити так: не українська література втратила свого читача, а читач втратив власну літературу. Вилучення літератури із повсякдення дозволяє нав'язувати нації різні духовні сурогати. Не віднайшовши власну історію, не осмисливши себе через літературу, українці позбавляють себе майбутнього. Поширюються несправжність і маргінальність. Посутні події відбуваються невчасно.

Падає загальний рівень культури, без якої державне будівництво перетворюється з довготривалого на безкінечний процес, на вічність перехідного періоду. Відтак стає неможливим вихід із зачарованого кола: «Чому бідний? — Бо дурний. Чому дурний? — Бо бідний». В обох випадках відповідь одна: людина, позбавлена моральності, почуття власної гідності й глибинного відчуття Добра і Зла, неспроможна ні в чому давати собі раду.

Ернест Хемінгуей з гордістю говорив про те, що ніколи ні на кого й ні на що (зокрема на державу) не покладався і завжди вмів сам подбати про себе. Проте чи можна застосувати його досвід до ситуації в сучасній Україні? Романтичне ставлення українців до власної державності майже цілковито перекреслює здоровий прагматизм. Адже не можна забувати, що українці через століття вибороли власну незалежність і ця держава багато що винна власним громадянам, найперше у царині культури. Натомість має місце майже показове цькування Національної спілки письменників.

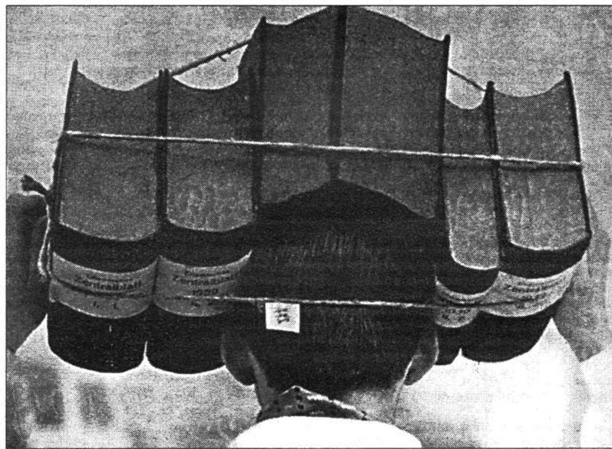

Ще за часів перебудови в Україні сформувалося кілька незалежних літературно-мистецьких організацій, які розвивалися за двома принципами: навколо певної естетики, як БУ-БА-БУ, та навколо ідеології, як асоціація «Нова література». З відстані часу можна стверджувати, що другий шлях виявився плідннішим. Потреба української України, органічного національного мислення і почування до сьогодні залишається не лише актуальною, але навіть революційною. Свобода творчості не виключає важливості ідеологічних наголосів і настанов. Якщо мова йде про культурну сутність, догма не принижує людину, а робить її внутрішньо незалежною. Тоді людина залишається самою собою й не піддається зовнішньому тиску на власну гідність. Так і в Хемінгуея: «Ніхто не може змусити людину робити те, що вона робити на хоче». Але треба вчасно «не захотіти» — і залишитися самим собою.

Література потребує особливої турботи. Потрібно звернути на неї увагу всього суспільства. Наприклад, чи багато наших співгромадян чули про роман В'ячеслава Медведя «Кров по соломі», висунутий на здобуття Державної премії України імені Тараса Шевченка, епічне полотно з глибоким філософським підгрунтям, яке є справжнім здобутком сучасної української літератури? Цей твір друкувався в журналі «Українські проблеми» тиражем 1000 примірників.

Справжнє мистецтво — поза часом

Література може відіграти важливу ідеологічну роль у нашій невтішній дійсності. Вона дозволить усвідомити цю дійсність правдивою мовою, уникаючи домінуючої фальшивої фразеології. Лише за правдивим словом, яке справді має силу, йде слідом адекватна дія. Павло Вольвач пише:

Безсилля слів. Та в пошуках ходів
Щось шепче кров із потаємних залоз.
Можливо, все сказав я, що хотів —
Лишилося зробити, що сказалось.

Широка громадська думка перебуває під сильним ідеологічним пресом шістдесятництва — одного з різновидів сучасних пропагандистських сурогатів, поруч з т. зв. постмодернізмом (який у нас перетворився на антиукраїнську ідеологію), покликаних замінити органічне національне мислення, — що також є маргінальним і невизначеним. Звідси й хибна хронологія: сімдесятники, вісімдесятники, дев'яностники. Більше рації мав Хорхе Луїс Борхес, якому подобалася східна традиція, коли всі літературні твори та автори розглядаються не в часовій послідовності, а в одному вимірі, як сучасники. Адже справжнє мистецтво — поза часом.

Шістдесятники не дали Україні нової точки відліку, від якої мав би розпочатися новий час. Ми живемо у добу безчасся, коли нічого не відбувається. Ці люди мстяться нам за те, чим вони не стали. Тому сучасна традиція починається від таких поетів, як Василь Стус, повне зібрання творів якого нарешті було завершене цього року. Як Зиновій Красівський, якому 1999-го виповнилося б сімдесят. Комусь із нині живущих і процвітаючих був адресований його вірш:

Все обійти і все пізнати.
Все, що купують, все продати.
На філософські вийти манівці
З чужим кривавим прапором в руці.

Українська література існує не так завдяки, як усупереч власній державі. Як і раніше, справа тримається на ентузіастах. Часто письменники вміють вести справи і таки дають собі раду. До таких, зокрема, належить власник видавництва «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА» поет Іван Малкович. Літературний альманах українців Європи «Зерна» виходить коштом головного редактора, також поета, Ігоря Трача, який живе у Цвікау (Німеччина). Невідомо з яких матеріальних статків протягом уже кількох років під редагуванням Григорія Гусейнова щомісячно з'являється популярний «Кур'єр Кривбасу». До цілком оригінальних літературних часописів, які з'явились у 90-х роках, належить журнал «Світо-вид», редагований Віктором Кордуном, відомим поетом і автором нової книжки «Зимовий стук дятла». У прагненні зближення з читачем література знаходить нові жанри, до яких можемо віднести регулярні творчі вечори Володимира Цибулька. Поезія, пісня і музика —не лише для камерного шанувальника, але, через радіо і телебачення, — для величезної аудиторії.

Проте не все нове, що з'явилося в нас за останні роки, є професійно та ідеологічно кращим і доцільнішим. Скажімо, свіжість і незалежність погляду Павла Загребельного в його публіцистичній книжці «Думки нарозхрист» (1998 р.) можуть дати фору наскрізь вторинним й інтелектуально вбогим розумуванням багатьох сучасних «постмодерністів». Поруч з тим, колись жахливо соцреалістичний журнал «Радянське літературознавство» (від 1990 року — «Слово і час») Інституту літератури НАН України під редагуванням Віталія Дончика вийшов на якісно інший рівень і за останні десять років став справді сучасним літературознавчим журналом.

Проте самі ідеалізм, бажання і наснага не зможуть збагатити націю її ж власною літературою. На повен зріст постає питання посередництва, яке може бути добрим або шкідливим. Питання ставиться так: якщо у плідно працюючого літератора В'ячеслава Медведя нова книжка «Pro Domo Sua» з'являється з десятирічною перервою, про яку свободу слова в Україні можна вести мову? Якщо весь тираж роману «Щоденний жезл» видавництво спиха Євгенові Пашковському на руки і продаж книжки ведеться через кілька київських книжкових магазинів, з якими вдалося домовитися автору, то, може, це комусь треба?

Мартін Гайдеггер вважав, що філософія є абсолютним виявом літератури, і, навпаки, література — це завершення справжньої філософії. Тому можна припустити, що початком літератури й філософії разом є усвідомлення свободи як мети. Свобода є способом життя, коли ми робимо те, що хочемо і повинні зробити. У цьому розумінні література також є свободою. З такого погляду Зиновій Красівський, провівши чверть віку по тюрмах і концтаборах, а перед тим вийшовши проти окупантів зі зброєю в руках, є набагато вільнішою людиною від багатьох наших сучасників. Тільки потужне тло української літератури спроможне відкрити нації очі на справжній стан справ, повернути їй здатність мислити і дослухатися до власних почуттів.

Українська література завжди була для українців чимось більшим, ніж просто літературою. Це романтичний вияв національного почування, питомої філософії й світовідчуття.

Людина, позбавлена моральності, почуття власної гідності й глибинного відчуття Добра і Зла, неспроможна ні в чому давати собі раду

Сергій КВІТ,
доцент Інституту журналістики Київського університету імені Тараса Шевченка.

«Contra spem spero» вітчизняних гуманітаріїв

Увівши в уряд посаду віце-прем'єра з гуманітарної політики, провідники незалежної України задекларували свою орієнтацію на пріоритет в нашому суспільстві людських цінностей. Іншими словами — ЛЮДИНА, її інтереси й права були проголошені найбільшою турботою молодої держави.

На початку 90-х одним з перших віце-прем'єрів став відомий літературознавець академік Микола Жулинський. Українські інтелектуали з оптимізмом вітали його призначення.

До того ж ключові пости в системі реалізації проголошених принципів державотворчої гуманітарної політики тоді посіли однодумці Миколи Жулинського. Зокрема, міністром культури став академік Іван Дзюба, який багато зробив для адаптації Мінкультури до вимог сьогодення.

Але минув час, і стало зрозуміло, що для здійснення радикальних змін, особливо в розвитку духовного життя, замало впливу суб'єктивних чинників.

2000 рік Україна зустріла за іншої ситуації. Хоча економічне становище нашої держави залишається непростим.

Настав час інтелектуалізації українського державного життя. Сьогодні мало декларувати відданість ідеї незалежності, треба підтверджувати це конкретними справами. Тому й на посту віце-прем'єра знову бачимо Миколу Жулинського. Вочевидь, тепер він знає, що і як належить робити.

Міністром культури та мистецтва став відомий актор Богдан Ступка, Міністерство освіти та науки очолив академік Василь Кремень...

Сьогодні мало декларувати відданість ідеї незалежності, треба підтверджувати це конкретними справами.

Наскільки відомо, Микола Жулинський сповнений рішучості досягти колись запланованого. Чи має він для здійснення цього достатньо повноважень і підтримки Президента України? Очевидно, що так. Адже сьогодні всім зрозуміло, що як повноцінне державне утворення Україна може утвердитися у світі лише шляхом здійснення державних програм, метою яких насамперед має стати набуття нашою країною національного обличчя. Безперечно, ця діяльність повинна реалізовуватися в рамках обгрунтованої концепції багатокультурності.

Чекати оздоровлювальних кроків — з урахуванням незадовільного теперішнього рівня української науки, культури, освіти —доведеться недовго. Залишилося вирішити питання, хто очолить державні комітети, зокрема один з ключових — з інформаційної політики, радіо і телебачення.

Хай не складеться у читачів враження, що очікується якась революція чи інші радикальні форми історичних змін в духовному житті України. Безумовно, суспільний мир і міжнаціональна злагода були й будуть найвищою метою української державної політики, але кількість нагальних проблем саме в цій сфері дійшла критичної межі.

Наприклад, настав час рішучих заходів щодо захисту вітчизняного інформаційного простору, як запоруки національної безпеки. Через різні обставини, в тому числі й недосконалість чинного законодавства, національна преса та електронні засоби масової інформації втратили свої позиції, віддавши їх іншомовним газетам та радіотелеканалам, видавці та керівники яких часто відверто нехтують державні інтереси нашої країни.

Перегорніть лише останні числа газет, які фактично залишаються зарубіжними, хоча й набули статусу українських насамперед заради зменшення податкового тиску. Московські видання не здійснюють функцій об'єктивного інформатора вітчизняного читача про сучасне життя Російської Федерації. Проте вони залишаються важелем пропагандистського тиску іншої держави на українських громадян, тобто — слухняним знаряддям у руках не завжди лояльних до України політиків.

Про радіо та телеефір не говоритимемо — вони найчастіше продовжують щоденно утверджувати культ насилля, масової культури, невігластва й посередності.

Отже, настав час дій, котрі нарешті втілять у життя досі безнадійні сподівання (як і перекладається перша частина нашого заголовку) українських гуманітаріїв.

Віталій АБЛІЦОВ.

Тричі перехрестимося, щоб не зурочити!

Сталося неймовірне: театр поставив п'єсу сучасного драматурга-початківця! І де — у Білій Церкві! Приїхавши на прем'єру, бачу речі, знехтувати які неможливо. Все, що тут відбувається, заслуговує найпильнішої уваги. Однак, тьху-тьху, боюсь зурочити унікальний у сьогоднішній театральній практиці процес, а тому, потамувавши емоції, перейду до фактів.

На початку 99-го театр очолив аспірант кафедри режисури Київського театрального інституту Віктор Васканян. Як майбутній кандидат наук, він запропонував міській владі науково обгрунтовану модель нового театру. І вдруге кажу тьху-тьху — бо троє посадових осіб, від яких усе залежало, одностайно підтримали —і підтримують — проект Васканяна. Це міський голова Геннадій Шуліпа, його заступник з гуманітарних питань Василь Савчук і заввідділу культури Іван Михальченко. А за місяць-другий Київський обласний (читай: пересувний) театр став Білоцерківським музично-драматичним, тобто стаціонарним муніципальним театром. Одночасно почалася реконструкція колишнього Будинку офіцерів і виділено кошти на технічне обладнання.

На початку 99-го театр очолив аспірант кафедри режисури Київського театрального інституту Віктор Васканян. Як майбутній кандидат наук, він запропонував міській владі науково обгрунтовану модель нового театру.

І раніше бувало, що господарі якогось міста приділяли посилену увагу розвиткові культури. Та, мабуть, рідко схожий процес породжує у відповідь таку творчу активність. За півроку — чотирнадцять(!) нових і капітально поновлених вистав, поетичних програм, концертів, дитячих ранків тощо.

Вирізняються постановки двох п'єс драматургів-початківців: «Евакуація» Тимура Ібраїмова і «Контракт з божевільним» Віктора Лисюка. (Цікаво, що Тимур нічого не знав про втілення його п'єси, тобто театр спеціально цього не афішував, мовляв, це наша буденна справа і нічого здіймати галас).

Щодо цифри «14». Керівництво театру можна зрозуміти: перехід на стаціонар вимагав не так якості, як кількості нових вистав: треба привабити нового глядача і утримати старих запеклих театралів; нагадати дітям про існування живого дива — дитячих вистав і, врешті, привернути до театру трохи здичавілу молодь.

Не беруся судити про художній рівень усіх вистав. Скажу лише, що тут є все, від драми до трагікомедії (та сама «Евакуація» — парадоксальна історія про трьох наших сучасників, які допилися до того, що проспали аварію на ЧАЕС, а ліквідаторів прийняли за американських загарбників).

А недавно з'явився ще й сучасний мюзикл — «Контракт з божевільним».

Це шоста п'єса київського режисера Віктора Лисюка. Творчим доробком молодого автора зацікавилися кілька театрів, але професійне першопрочитання здійснили саме білоцерківці. «Контракт з божевільним» — дещо містична, але повчальна історія. В молодому гурті музик з'являється загадкова персона — Крейзі й укладає з Антосем — керівником гурту таку собі угоду в стилі Мефістофеля: ти мені, Антосю,.. ні, не душу, бажаючих продати душу тепер вистачає — ти, Антосю, станеш об'єктом певного психоетичного дослідження. А я тобі за це — славу і грошей до дідька.

Наївність такої угоди була б очевидна, якби режисер В. Васканян спільно з білоцерківським композитором Михайлом Олійником не знайшли навдивовижу вдалий і простий прийом: композитор — співучасник Крейзі. Він, тобто М. Олійник, влаштовується прямо на сцені зі своєю електронною апаратурою, і гурт слухняно співає під живу музику. А позаяк М. Олійник ще й вільно спілкується з усіма персонажами, і гарні дівчата сидять у нього на колінах, і сам Крейзі одягає на його таланову голову вишуканого циліндра — у виставі виникає чарівна атмосфера, яка дозволяє сприймати будь-які умовності: від смислових до суто технічних, пов'язаних з відсутністю розкішних декорацій, пристойного освітлення, костюмів і... чітко окреслених образів дійових осіб.

Вітаючи міську владу з плідними культурними зрушеннями, а Театр і автора — з прем'єрою, не можу відмовити собі в задоволенні процитувати фінальну репліку вистави:

Себе шукайте. Знайдете — живіть!
А ні — навіки в темряву ідіть.
Як з небуття з'явились — так і вмрете,
Коли свого шляху не віднайдете...

Схоже, що Білоцерківський театр свій шлях... Ой, краще втретє: тьху-тьху! Поживемо — побачимо. А раптом Віктор Васканян — як україно-вірменський націоналіст — перестане ставити сучасних українських драматургів-початківців і перекинеться виключно на вірменських? А раптом мудрих людей з міської влади та до столиці переманять? А раптом... Як приємно, що з'явився ще один Театр, за долю якого починаєш хвилюватися...

Ярослав ВЕРЕЩАК,
голова правління Гільдії драматургів України.

Обличчя тисячоліть 2000

I. До 500 р.

Аріант (?—?) — ► скіфський цар, який, за переказом Геродота, зробив перший перепис скіфів (зображення немає).

▲ Скіфська пектораль. Фрагмент.

II. 501—1000 рр.

◄ Кий (кінець VI — початок VII ст.) — ймовірний князь полян, засновник Києва.

III. 1001—1500 рр.

Гліб (?—1015) — ► син князя Володимира-хрестителя, вбитий братом Святополком Окаянним.

VI. 1501—2000 рр.

◄ Іван Мазепа (1644—1709) — гетьман України, який вдруге (після Богдана Хмельницького) зробив спробу утвердити Україну як незалежну державу.

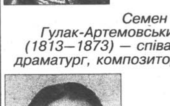

Семен ► Гулак-Артемовський (1813—1873) — співак, драматург, композитор.

◄ Ольга Кобилянська (1863—1942) — письменниця.

Володимир ► Вернадський (1863—1945) — перший президент АН України.

◄ Лесь Курбас (1887—1937) — актор, режисер. Створив театр «Березіль».

Василь ► Еллан-Блакитний (1894—1925) — поет, громадський діяч.

▲ Члени першого уряду УНР: (справа) Сергій Єфремов, Борис Мартос, Володимир Винниченко, Микола Стасюк, Христофор Барановський.

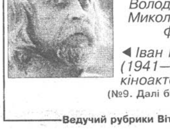

◄ Іван Миколайчук (1941—1987) — кіноактор.

(№9. Далі буде.)

Ведучий рубрики Віталій АБЛІЦОВ.

Прем'єри

Танці кота в мішку, який насправді був птахом

Мутанти тут ні до чого. Хоча історія цього перевтілення й справді доволі дивовижна. Отож: десь у тридев'ятому царстві жив-був Іван-царевич, полював так собі скромненко на Жар-птицю, аби не нудьгувати, приручив Сірого Вовка, мимохідь визволив від чар прекрасну Царівну Красу, а на останок пригод здобув ще й Кощієву смерть. Так от жили собі казкові герої століттями, горя не знали. Та невідомо звідки з'явилася на землі симфонічна музика й змусила їх танцювати під свою дудку.

Це сталося в червні 1910 року. На сцені паризької опери вперше поставили одноактний балет «Жар-птиця» на музику Ігоря Стравинського. Облетівши за роки десятки театрів, сьогодні «Жар-птиця» приземлиться на сцені Національної опери України. Постановку (вперше в повному обсязі авторської партитури) здійснили керівник проекту і хореограф Віктор Литвинов, художник Марія Левитська і диригент Володимир Кожухар. Працювати над виставою впритул почали 2 січня. Втім Віктор Литвинов переконаний, що за три тижні трупа змогла впоратися із завданням і сьогодні покаже якісний спектакль. А Марія Левитська впевнена, що від костюмів публіка буде в захваті: «Їх шили день і ніч, багато ручної роботи, тому вони дуже красиві й оригінальні». Взагалі, коріння такої оперативності ховається в надрах оборудки з німецькою фірмою «Ландграф». Останніх зацікавила «дивовижна й неповторна» музика Стравинського й вони профінансували проект. Українці з радістю взялися до роботи ще й тому, що рідних постановочних коштів вже давно не нюхали. Тому Віктор Литвинов і жартує, мовляв, німці купили кота в мішку, бо цей балет ще ніхто не бачив. Сьогодні його першими оцінять кияни.

Водночас «Жар-птиця» стала, так би мовити, «увертюрою номер 2» (першою були «Вікінги», поставлені також у рекордні строки напередодні Нового року) до довгоочікуваного проекту під умовною назвою «Відродження київської опери». Нове керівництво Національної опери запланувало аж 6 нових постановок у нинішньому сезоні. Директор Петро Чуприна вважає, що театральний репертуар має позбутися архаїчності, на часі — сучасне художнє оформлення, нові редакції балетів, скорочення вистав до 2-х актів (це світовий стандарт), а співпраця з іноземними колегами активізується. Відтак вже 26 січня «Жар-птиця» разом з іншими спектаклями «відлітає» на гастролі до Німеччини, Франції, Данії, Голландії і Швейцарії. Тур триватиме до 12 березня.

Алла РОМАНЧУК.

У ролі Жар-птиці заслужена артистка України Тетяна Голякова; Іван-царевич — Леонід Сарафанов.

Фото Валентина ЛАНДАРЯ.

Нові видання

Не знаєш української — читай на есперанто

Заздрісна людина отримує відчуття радості від чиїхось невдач... Не відає нещасна, що від чужих втрат ніхто не збагатів. Чужі творчі невдачі нікого талановитим не зробили. Ці міркування належать не мені: взяті вони з нової книжки професора, заступника голови Тернопільської облдержадміністрації Богдана Андрушківа «У дзеркалі слова». У такій лаконічній, афористичній манері автор розмірковує про віру в Бога й український менталітет, про управління й економіку, про добро та зло, зрештою, про «речі не дуже приємні, але які ще нікому не вдалося обійти».

Bohdan Andruŝkiv

EN LA SPEGULO DE VORTO

Богдан Андрушків

У ДЗЕРКАЛІ СЛОВА

"Укрмедкнига"

У книжці справді знаходимо чимало цікавого і повчального. Та, мабуть, найголовніше, що вирізняє книжку, видану в Тернополі, від інших видань — це її двомовність. Поряд з українським оригінальним текстом подано його переклад мовою есперанто. Здійснив переклад афоризмів Богдана Андрушківа тернопільський інженер-кібернетик Микола Кривецький, який є активістом есперанського руху.

Що ж, можливо, наші співвітчизники, які ніяк не можуть опанувати українську мову, швидше вивчать есперанто і з його допомогою матимуть змогу глибше пізнавати українську культуру, український світ? Ось тільки чи варто туди входити через вікно, коли можна відчинити двері.

Роман ВАТРИЧ.

Погода

В Україні місцями слабкий сніг, вітер північно-західний, 7—12 м/с, поривчастий, на високогір'ї Карпат 25—30 м/с. Температура вдень 2—7 градусів морозу, у Криму 0—5 тепла, вночі 8—13 градусів морозу, в північних областях до 9 градусів нижче нуля.

На Київщині місцями слабкий сніг, вітер південно-західний з переходом на північно-західний 7—12 м/с. Температура вдень 2—7 морозу, вночі 8—13, місцями до 18 градусів морозу.

Український гідрометцентр.

Про те, що було і буде

Маленький екран для великих поем

Завтра о 16-й годині у столичному Будинку вчених можна буде ознайомитися з новим проектом львівської телекомпанії «Міст». Попри незграбну назву — «Телеверсії української поетичної класики та перекладів», за проектом стоїть цікаве починання. Зокрема, буде показано два нові фільми відомого кінорежисера Нелі Пасічник — «Великий Льох» за Т. Шевченком (з актором Богданом Козаком) та «Галілей» за поемою Є. Плужника (з актором Святославом Максимчуком). А в найближчих планах — телеверсія «Іродіади» С. Малларме.

«Берег надії»

Видатний український поет Василь Симоненко пішов за обрій життя 28-річним. Залишивши після себе «динаміт» думок і ніжність палкої поезії.

Літературно-мистецька громадськість Черкащини відзначила 65-ліття від дня народження Василя Симоненка. В обласному музично-драматичному театрі імені Тараса Шевченка відбувся вечір пам'яті поета. Тут же оголосили підсумки обласного конкурсу з присудження літературно-публіцистичної премії «Берег надії» імені Василя Симоненка.

Лауреатом Симоненківської премії став черкаський поет Григорій Білоус. Збірку поезій «Терноцвіт» та цикл документально-публіцистичних відеофільмів визнано кращими серед поданих на конкурс творів.

Народила Люся в нічку чи то сина, чи то дочку

У Тернополі сталася неординарна подія. Одна з актрис Ленінаканського пересувного зоопарку, який гастролював в обласному центрі, народила двох малят. Щаслива мама — восьмирічна гімалайська ведмедиця Люся — не підпускає до ведмежат нікого. Тому працівники зоопарку досі не можуть визначити, хто з'явився на світ, дівчатка чи хлопчики? Фахівці кажуть, що турботлива матуся поводитиметься так вороже протягом кількох тижнів, ховаючи малят у густому хутрі від «дурного ока», поки вони трохи підростуть, повідомляє ДІНАУ.

Голос України

Засновник і видавець — Верховна Рада України

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса ВР України: 252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-86-50, 441-89-34; 441-89-44; телефакс — 449-85-62.

E-mail: sekret@golos.relc.com

◊ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.

◊ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.

◊ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

◊ Рукописів не повертаємо.

◊ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Редактор номера Леонід БРОВЧЕНКО.

Перший заступник головного редактора Анатолій ГОРЛОВ,

Редколегія: Олександр БІЛИК, Леонід БРОВЧЕНКО, Віталій ЖЕЖЕРА, Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ, Світлана ПИСАРЕНКО, Анатолій СОЛОНСЬКИЙ, Віталій СУДДЯ.

Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. **Індекс 60955. Загальний тираж** 175686.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50 **Зам.** 0311011.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0